ԺԱ. ՏԱՐԻ 3171 (Ն. Տ.) 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 — 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 — 13 ՐԷՊԻԼ ԷՎԱԼԷԼ 1312 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԱԿԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐՇԱԿԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	130
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տարբեր Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Պատառաց թղթատարէ տարբեր միջոցով Ֆրանկ	50

Խմբագրութեան գրաստուած ձեռագրեր եւ այլ գրութիւն չեն տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ԱՆՑԵՍԱՆԵԼԻ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԸ

Քանի մը տարի առաջ Բերայի հասարակութիւնը զարմացմամբ տեսաւ որ Նախկին Ֆրանսական Թատրոնի նուագախմբին տեղը սրահին յատակէն ցած էր և թէ նուագարանաց մէկ մասը միայն կը տեսնուէր։ Ոմանք կարծեցին գուցէ որ անօգուտ նորութիւն մ'էր այս, բայց ասոր վերաբերեալ որ և իցէ լուրջ քննադատութիւն և կամ գոհացուցիչ բացատրութիւն չհրատարակուեցաւ լրագրաց մէջ։ Սոյն նորութիւնը մաս մ'էր լոկ Պայրէօթի վանդերական թատրոնի ընդունած բարեփոխման որուն համեմատ նուագածուք և նուագարանք անտեսանելի կը մնան ներկայացմանց ժամանակ։ Նուագարանաց ձայները միայն կը լսուին և հմայիչ տպաւորութիւն մը կը գործեն ունկնդրաց վրայ։

Բերայի Ֆրանսական Թատրոնին կատարած նորութիւնը կատարելութեան մը հասնելու յաւակնումը չունէր եւ դժբախտաբար անբաւական էր ցաւալի անպատեհութեան մը դարման տանելու։ Վասն զի մէկ կողմէ նուագարանաց վերին մասերը և նուագածուաց տագնապեալ դէմքերը կը տեսնուէին։ Իսկ, միւս կողմանէ, Բլօտիսի յոտի նուագախմբին ըրած յաճախակի թերութիւնները ականջիս կը պատուէին, մինչդեռ եթէ նոյն նուագախումբը անտեսանելի ըլլար, գուցէ յիշեալ թերութիւնները այնքան զգալի չըլլային։

Նուագախմբին անտեսանելի ըլլալու խնդիրը հիմա շատ կը յուզուի ի Բարիզ։ Գիտնալու բանը այս է թէ Պայրէօթի թատրոնին տուած օրինակը կարելի՞ է ամենուրեք գործադրել, այսինքն Բարիզու երաժշտական թատրոններու մէջ ունկընդրաց աչքէն նուագախումբը ծածկելը օգուտ մը կ'արտադրէ։ Օբէրա թատրոնին ճարտարապետը, Պ. Շարլ Կառնիէ, կրնար, եթէ ուզէր, քսան տարի առաջ փորձել այս բանը։ Արդարեւ իւր նախնական յատակագծին մէջ նուագախմբին տեղը բոլորովին չէր ծածկած ունկընդրաց աչքերէն, բայց սրահին յատակէն բաւական վար դրեր էր, երկայն նուագարանները առաջին կարգի հանդիսականներէն հեռացուելու համար։ Վասն զի սոյն նուագարանները կամ բոլորովին կը ծածկեն և կամ անախորժ կերպով կը խանդուին տեսարանին մանրամասնաց հետ։

Ունկընդրութիւնը զբաղեցնելու տուաւ Կառնիէի նորութիւնը։ 1874ին վերջերը յիշեալ թատրոնի մէջ փորձի համար տրուած մէկ ներկայացման ժամանակ հանդիսականք բողոքեցին նուագախմբին մասամբ ծածկուած ըլլալուն դէմ։ Չմնացան սոյն նորութեան ընծայած առաւելութիւնները։ բան մը միայն տեսան, այսինքն թէ նուագախմբին երեւոյթը փոխուեր էր, և այս փոփոխութիւնը ընդունելի չէր իրենց հինաւուրց սովորութեան։ Կառնիէ ուզած էր անշուշտ բարւոքել իրաց վիճակը՝ յօգուտ հանդիսականներուն որ սակայն չէին համակերպեր։ Մինչդեռ թաղեր են նուագախումբը։ բան մը չենք կրնար լսել։ կը սէին ունկնդիրք։ Կառնիէի բարեկամներէն ոմանք կը կարծէին թէ նուագածուները ծակի մը մէջ նստեցնէն դժգոհ ըլլալով՝ ջանայեր էին որ կարելի եղածին չափ իրենց նուագարաններուն ձայնը քիչ լսեցուցեն։ Այս ղրոյցը գուցէ ճշմարիտ էր։ բայց հանդիսականք սոյն կարծիքը նկատողութեան չառին և մերժեցին որ և իցէ բանական բացատրութիւն։ Ուստի տեղի ունեցած փորձը վերջնական կերպով դատապարտուեցաւ և երբ Օբէրայի թատրոնին դուռները բացուեցան 1875 յունուար 5ին, նուագախմբին մասնեղող ունկնդիրք իրենց սովորութեանց փոխուած չըլլալուն վրայ ուրախանալով՝ կրցան նկատել պարուհիներուն արունդները խառն ի խուռն ֆէյէրէներու և տէնդրէներու թեւերուն հետ։

Բայց այսօր ամէն բան փոխուած է։ ինչ որ քսան տարի առաջ անընդունելի էր, այսօր անբաւական կը թուի։ քանզի ոչ թէ խնդիրը է մասամբ միայն ծածկել նուագախումբն, այլ բոլորովին հեռացուցեալ զայն ունկընդրաց աչքերէն։ Ցայտնի է որ նուագախմբին անտեսանելի ըլլալը կրկին օգուտ ունի։ Նուագախմբին մեքենական գործունէութեան տեսքը հանդիսականներուն ուշադրութիւնը կը խանգարէ անախորժ կերպով, որով կարելի չըլլար կատարելապէս և յաջողութեամբ լսել երաժշտութիւնը, և այս յոյժ կը վնասէ բանաստեղծական տպաւորութեան։ Իսկ եթէ նուագախումբը ծածկուած ըլլայ, ունկնդիրքը կը լսեն քաղցրաբուր կամ զօրաւոր, դուարթ կամ տխրագին ձայներու քիչ մը անոյշ միաբանութիւն մը և չեն տեսներ նուագածուաց փչելը, պէսպէս շարժումները։ այս է իսկական ղոր կուզեն ստանալ, եթէ ուզեն արուեստին տպաւորութեան ընծայել կարելի եղած բանաստեղծական ազդեցութիւնը։ Ահա սոյն պատճառաբանութիւնները յառաջ կը բերուին այսօր՝ նուագախումբը ծածկելու համար։ Իսկ յիշեալ նորութեան հակառակորդք կը մերժեն տակաւին զայն՝ առարկելով թէ իրենց սովորութիւնը պիտի վրդովի և թէ ծածկուած նուագախումբը պիտի չկրնայ նուագարանաց ամբողջ ձայները լսեցուցնել։

Երկրորդ առարկութիւնը կարեւորութիւն ունի, բայց փորձի կը կարօտի ստուգուելու համար։ Բարիզու երաժշտական դպրոցի Թատրոնին մէջ մասնաւոր տեղեր կան ուրկից ունկընդիրքը կը լսեն երաժշտութիւնը՝ առանց նուագախումբը տեսնելու։ Ունկընդիրներէն ոմանք կը ստուգեն թէ Պէթօվէնի հատուածները իրենց վրայ աւելի մեծ տպաւորութիւն գործեր են հոն քան թէ այլուր։ ձայները զտուած կը հասնէին մեզ, կ'ըսեն, ազատ ամէն տեսանելի մեքենականութենէ, և յետին ասիճան կը յուզէին մեզ։»

Ոմանք կը կարծեն թէ նուագախումբի մը ներկայացման ժամանակ միւնոյն տպաւորութիւնը չատացուիր։ Այս առարկութեան կընայ պատասխանուիլ թէ այդ չէնքին կառուցման եղանակէն կախում ունի։ Ինչո՞ւ ի Պայրէօթ անտեսանելի նուագախումբը յաջողի և այլուր՝ ոչ։ Եթէ չէնքը ձայնական տեսակէտով պակասաւոր ըլլայ, նուագարանաց և դերասանաց ձայները հաւասարապէս կը կորսուին իրենց զօրութիւնը և ունկընդիրքը անոնց մէկ մասը միայն կը լսեն, ինչպէս որ կը պատահէր Ճիրսթիֆիանիի, —արդ կիսակործան,—թատրոնը և հիմա մայրաքաղաքիս գրեթէ ամէն թատերասրահներուն մէջ։ Իսկ եթէ թատերասրահը պահանջուած կանոնաց համեմատ կառուցուած ըլլայ, դերասանք և նուագածուք ճիգերու չեն կարօտիր ձայները լսեցուցնելու համար։ անոնք դիւրութեամբ կը հասնին սրահին ամէն կողմերը, և կարելի կ'ըլլայ յաջեմամբողջապէս յայտնել հեղինակներու բացատրած զանազան իմաստները։

Գ. Վ. Ա.ՌԱՔԵԼԱՆ

ԵՐԿԱԲԱԳԱՐԾՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆ

Պարկաստանի հոն յոյժ բարեբեր է՝ հակառակ կլիմային չորութեանը և անձրեւներու քիչութեանը,—մեծ դժուարութիւններ որոց դէմ գեղացիները կը մղուին ամբողջ տարւոյն մէջ՝ ոռոգման աշխատութիւններով, — երկրագործութիւնը կ'արտադրէ ոչ միայն երկրին սպառման պէտք եղածը, այլ և իր բերքերէն շատերը կ'արտահանուին։

Այսպէս, Պարկաստան՝ բրինձ, չոր պտուղներ, ցորեն կը ղրկէ Հնդկաստան, Ռուսիա և Թուրքիա, հարիւր հազարաւոր արկղներով, բամբակ աւելի քան հարիւր հազար ծրար, ափիոն մօտ տասն հազար արկղ, թէմպէքի—իր տեսակի մէջ եզական—որ երկրին ահագին սպառման բաւելէ ետք, կը բաւէ նաև Թուրքիոյ, և ահագին արտադրութիւն տեղի կուտայ. թէմպէքին մասնաւորապէս կը մշակուի Շիրազի, Սպահանի և Բէչանի նահանգներուն մէջ։

Պէտք է յիշել նաեւ Շուսթէրի լեղակը, նաեւ սաֆրանը։

Մազանդարանի անտառները հարստութեան ուրիշ աղբիւր մըն են։ Նաւերու չնութեան յատուկ փայտերը մեծ քանակութեամբ կը գտնուին. տասնի ծառերը շատ կը փնտռուին. կաղնին, տանձենին մեծ առատութեամբ կան. Կասպից ծովին սահմանագլուխներու ուրիշ մասերուն վրայ փայտի նուազութիւնը պատճառով այս անտառներ ճշմարիտ գանձեր են, առանց հարուն դներու որ եպենագործական նուրբ փայտերը մեծ սպառում ունին յեւրոպա։

Շաքարեղէգը հին տունը կը մնուցանէր չաքարի հարաւոր գործարաններ, մանաւանդ Լիկրվազ, որ կեդրոնն էր այս պտղատուութեան։ Ժ. դ դարուն մօտ այս քաղաք կործանեցաւ ու արուերը վճռուն ու աւերեցան։ Այժմ, Եէդոի մէջ տեսակ մը շատ գէշ գտուած շաքար կը պատրաստուի։ Մենց որ, բացի շաքարեղէգէն, ճակնդեղը շատ առատ է Պարսկաստանի մէջ և մշակուելով՝ աքանչելի արդիւնքներ կուտայ. շատ անուշ է և շաքար հանելու ամէն յատկութիւններն ունի։

Ունակութիւնը չատ խորտրմատ է պարսիկ գեղացիի աշխատութեան մէջ։ Հօրմէն տեսածը կ'ընէ միայն, ամէն նորութիւն անընդունելի է իրեն, ամէն փորձ վտանգաւոր կ'երեւայ իրեն։ Եթէ բան մը կարեւոր յաղթել հին սովորութիւններու այս բնազդական յարումին, հին գործիքներուն և հին եղանակներուն, նոր մեքոնաներով գործնական արդիւնքներ ձեռք կը բերուին, պարիկը շատ խելացի է։ գրական շահ մը տեսնալուն պէս կը փոխէ իր դրութիւնը։

ԱՅՆԹԱՊ

Բ.

Ապաճախութիւնը գլխաւոր տեղը կը բռնէ արհեստագործութեան մէջ։ բամբակեղէն այլ և այլ բանուածքներէ գատ՝ բրդեղէն գործուածք ալ ունին, որք տարուէ տարի կարեւոր սպառում մը կ'ունենան ի շրջակայս։ Ինձ հաւատացին թէ բաղքին մէջ տասա գործելու 4000 ճուլակաի տեղեկահներ կան, թիւ մը, որ Այնթապին համար կրնայ պատկառելի համարուիլ։ Ժողովուրդը դիմաւորապէս արհեստաւոր է, և տեղեկահներն ալ մեծ մասամբ հայոց կը վերաբերին։ Ասոնցմէ զատ շուկային մէջ զանազան արհեստներ կան, մասնաւորապէս պղնձագործութիւն, տաղտագործութիւն, սպիտիչութիւն են. որք պէտք եղածին չափ մշակուած են և առաջ կը տարուին։

Տեղւոյն թուրքերէն ալ շատերը արհեստաւոր են։ Վաճառականութեամբ կը պարապին ընդհանրապէս հայերը, որք գոհացուցիչ եղանակաւ կը դարձնեն։ Ալեռաֆի ընդարձակ առուտուր մը ունին Դայսերիի, Սըվազի, Մարաթիոյ և այլ քաղաքաց հետ. մինչեւ Տիարպէքիր, Պիթլիզ, Մուշ ալ կը ղրկեն։ Ուղղակի Եւրոպայի հետ առուտրական յարաբերութիւն ունեցողներ կան և ճգտում մը կայ զարգացնելու այդ ճիւղը։ Ժողովուրդն ուշիմ է, և ուրախութիւն է տեսնել որ մեր ազգային ամէնուրիք արհեստներու մշակութեան մէջ առաջին տեղը կը բռնեն։ Շնորհիւ իրենց աշխատասիրութեան՝ Այնթապցիներ կրնան յառաջ երթալ, եթէ յարատեւեն։ Նորա տեսնեսպէտ են։ և դայս մինչեւ կծծիութեան կը հասցնեն։ Խնայողութեան արհեստն ալ կը թուի թէ կ'ուղեն մշակել, նոքա գիտեն հինգ և տասա փարային արժէքը։ Ամէն բանի մէջ չափաւորութիւնը գովելի է։ կ'արհամարհենք չայլութիւնն ալ։ կծծիութիւնն ալ յուսիպտս պէտք է խնայել մէկ փարան ալ։ իսկ բարեգործութեան համար՝ ըստ կարողութեան օժանդակել պէտք է։ Այնթապի մեր ազգայինք սորված են, և հետզհետէ պիտի սորվին օգնել դպրոցաց և բարեպաշտիկ նպատակներու։ Ուրֆայի հայը բարեպաշտական ողորմութեանց մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ մեր ամէն քաղաքաց մէջ։ Այնթապի մէջ՝ աշխատասիրութեան իբր օրինակ գոհութեամբ կը յիշատակեմ թէ՝ կարապետ անուն դպրոցական պատուի մը սովորութիւն ըրած էր, դպրոցէն արձակուելէ յետոյ՝ աշխատիլ ձեռքի օգտակար արհեստով մը՝ պատրաստելու համար քանի մը փարայ իր դպրոցական ծախուց, առանց բեռ լինելու իր մօրը։ Դուցէ ուրիշ շատ աշխատաւորներ ալ կան դպրոցականներէ. զորս չիրցի տեսնել։ ինչ բարի, ինչ օգտակար ջանասիրութիւն, ապրիս։

Հայք կը համարուին մօտաւորապէս 2000—2,200 տուն, բոլորն ալ բարեպաշտ և ջերմեռանդ ի հաւատս։ Ունին մէկ հատիկ եկեղեցի մը, զոր ի նորոյ կառուցած են։ Նախկին եկեղեցին երկու դարու գործ կը համարուի, փոքրիկ, տձեւ, մասամբ փայտաշէն։ Ժամերգութեան ատեն հեղձուցիչ տաքութիւն մը կը տիրէ հոն՝ ներքոյ գտնուած ժողովրդեան բազմութենէն, որք խուռներամ կը դիմեն ամէն կիրակի։ Տակաւին նոր եկեղեցին աւարտած չլինելով, հնոյն մէջ կը կատարուի ժամերգութիւնը։

Նոր եկեղեցին կառուցուած է հին ժամին առընթեր՝ բակին մէջը, եւ տասանամեայ տարի կը շարունակէ չլինութիւնը։ Անցեալ տարի աւարտած է չլինութեան արտաքին մասը, երբոր ներքինն ալ ամրողջանայ, հին ժամը վար պիտի առնուի բոլորովին ընդարձակելու բակը, և ժամերգութիւնը մինակ նորին մէջ պիտի կատարուի։

Այնթապի հայոց նորակառոյց եկեղեցին իր բարձրութեամբը. գեղեցկութեամբն և ճաշակաւոր չէնքերովը՝ կամարներովը՝ աննման տաճար մ'է, բոլոր այս կողմերու քաղաքաց եկեղեցիներէն։ Մայր Աթոռոյն յատակաձեւին յարմարցուած՝ գեղաչուք չէնք մ'է, բաղկացած բարձրի բարձր և մեծակայ կամարէ մը, հոյակապ և հաստատուն։ Եկեղեցւոյն խաչաձեւ յօրինուածքը խորհրդաւոր տեսք մը կ'ընծայէ նմա։ Մինակ կանանց հոյակապ վերնատունը ներքեւ՝ ատեանին մէջ՝ միակտուր քարէ չուխթակ մը սիւներ կը բարձրանան ժամին մէջ, և աւելի կ'ազնուացնեն իր գիրքը։ Բեմին կողմը՝ Աւագ խորանը՝ իր աջ ու ձախ ունենալով երկու փոքրիկ խորաններ եւս՝ գիւրեկան երեւոյթ մը յօրինած են։ Բան մը որ գիտորներու ոմանց անախորժ երեւցաւ՝ բեմին փոքրութիւնն և նեղկեկ դիրքն էր, և որ ճարտարապետական սխալ մը կը համարուի։ Սակայն ինչ որ ըլլայ, նորաշէն եկեղեցին եղական չէնք մ'է այս կողմերը և դուն ուրեք գտնուի իր նմանը։ Ի ներքուստ և յարտաքուստ՝ խորանները, կամարները, պատերը, տանեաց սպիտը՝ հանուած են որքատաշ ընտիր քարերէ, որոնցմէ շատերը այլ և այլ հեռաւորութենէ բերուած են։ Ցաղքին մէջ իր բարձրութեամբ և գեղեցկութեամբ՝ չքեղաշուք տեսարան մը կը պարզէ, բոլոր չէնքերէ վեր, և իր կամարներէն քառասնեւ խաչին ոսկեզօծ շողերն՝ առաւօտ և երեկոյ՝ լեռնական պարզ օդին մէջ՝ ցոլալով և ծածանելով՝ հաւատի երկիւղած ներշնչումը յառաջ կը բերեն հայ քրիստոնէին սրտին վրայ։

Զքնադակերտ հաստատութիւն մ'եթե երկանց արդիւնք չէ. մօտաւորապէս տասներկու տարի է, որ Այնթապցի հայն իւր պարկեշտ քսակէն գումարներ կը ծախսէ, և նորա ամէն մէկ քարեր չէ թէ մինակ ծանրագին կրնան՝ այլ թանգագնաւ են եկեղեցասէր բանուորի աշխատութեան քրտինքով։ 6-8000 օսմ. լիրայի ծախքեր եղած են այս տաճարի չինութեան և տակաւին երկու հազար ոսկւոյ գումար մ'ալ հարկաւոր է ներքին մասն աւարտելու համար։ Տակաւին կիսկատար կը մնան կանանց վերնատան յատակները, տախտակամածները, բեմը, սալարկումն եւ յարդարումն։

Մեծակայ զոհողութեամբ բարձրացած այս պատկառելի եկեղեցին մեծ պատիւ կը բերէ Այնթապցի հայուն կրօնական զգայնութիւն և ուրախ եմ ըսել թէ՝ Այնթապցի հայերը մէկ կողմէ՝ երբ բարեպաշտիկ հաւատքով նիւթական մեծաչուք տաճար յօրինած են, թոյլ չեն մնացած և բարոյական տաճարին յառաջիմութեան համար ջանք թափէլ, ուշ և իբրեւամ տարած են վարժարանաց զարգացման, քիչ չատ կասկնալով թէ՝ եկեղեցին ու դպրոց այն անբաժան երկուրեակներն են, որոց միմեանց առանց միւսի չը կրնար ըլլալ և նշանակութիւն տանալ։

Երբոր ներս կը մտնէի հոյակապ տաճարի պատուանդանի ներքեւ պահուրտած հին խարխուլ եկեղեցնակը, ուր կը կատարուի սովորական ժամերգութիւնն, աղօթքն և երգեցողութիւնները՝ հաւատի ներշնչումն զօրաւորս կ'ազդէր ինձ հանդէպ ժողովրդեան հոգեւոր մխոնջիներուն, և քանի՛ մխիթարական է այդ նահապետական ցածկեկ մատուռի առատագին տակ լսել ներգաշնակ և կանոնաւոր երգեցողութիւն մը ձայնագրութեան հեռեւողութեամբ, որ իր կարգին թէեւ կատարեալ գործեալ չէ, այլ քաղցր է առաւելապէս այն պատճառաւ ալ, որ կը հնչէ օտարախօս հայ հաւատակիցներ մը մէջ, որ կը նկրտի յառաջ երթալու, իր լեզուն կոկելու, սիրան ու միտքը մշակելու։ Աղօթք, մաղթանք ևն. եկեղեցական լեզուաւ կը կատարուին, բայց ոչ Աւետարաններու ընթերցումը. վասնզի ամրողջ բազմութեան մէջ հարիւրին հինգը հազիւ գիտէ հայերէն։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ԴՈՒԱՐԵՆԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆ ԵՒ ՏՈՒՄԱՐԸ

Գոհարներն ալ՝ ծաղիկներուն պէս իրենց սեփական լեզուն ունին։ Շափիւղան կը նշանակէ արդարութիւն, ազնուամտութիւն և գեղեցկութիւն։ Զմրուխտը՝ ողորմածութեան, յուսոյ և ուրախութեան խորհրդանիշն է, իսկ ադամանդի համար կ'ըսուի թէ բարկութիւնը կ'իջեցնէ, և ամուսնական հաւատարմութիւնը կը զօրացնէ։ Տպզիոնը՝ հեզութիւնն ու քաղցրութիւնը կ'նշանակէ, սուտակը (rubis) թախծութիւնը կը փարատէ. կարկեհանը (escarboucle) ամբարտաւանութեան կամ մեծամտութեան և գէշ երազներու դէմ դարման մըն է։ Մեղեսիկը (améthyste) միտքը կը պայծառացնէ, և փիրուզակը (turquoise) ոհարներու մէջ Դ մառ խն է (ne m'oubliez pas, Vergiss mein nicht)։

Բայց ինչպէս պարտիզպանական և ագարակային տումարները կը ցուցնեն թէ ամէն մէկ ամիս ի՞նչ ցանելու և տընկելու է, այսպէս հին ժամանակները գոհարներն ալ իրենց տումարն ունէին որ կը ցուցնէր թէ ամոյ հաւատամատ ի՞նչ պարգեւելու է։ այսպէս՝

Յունուար ամսոյն մէջ պարգեւ կը տրուէր նռնապտղոյն սուտակը (granate), փետրուարին՝ մեղեսիկը, մարտին՝ յասպիսը, ապրիլին՝ շափիւղան, մայիսին՝ զմրուխտը, յունիսին՝ ագատ, յուլիսին՝ սուտակը, օգոստոսին՝ սարդեղունգը (sardonyx), սեպտեմբերին՝ ոսկեգոյնը (chrysolithe), հոկտեմբերին արեւակը (opal), նոյեմբերին՝ տպզիոնը, եւ դեկտեմբերին՝ փիրուզակը։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼԻ»Ի (90)

ԺԻԼ ՄԱՌԻ
ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ
ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ
ԷԿԻՑԵԼԻԹԻ ՀՈՐ

Բան մը չիկար իր դաժան ու վայրագ դէմքին վրայ որ յայտնէր գիշերուան յոյզերը։

Գործին տեղեակ չէր։

Պատմել տուաւ եղելութիւնը զոր խմանալով նոյն իսկ Պարթոլիի բերանէն, մեծ զայրոյթ և բուռն սրտմտութիւն յայտնեց։

—Ինչպէս երեւան հանեցին այս փորձը, հարցուց։

Այն տեղն Պարթոլի նամակը ցուցուց։

Այնքան անակնկալ եղաւ ասիկա, Անթոնիո այնքան չէր սպասեր այս հարուածին, որ խռովեցաւ և ձեռքերը դողդողացին, մինչ իր աչքերը կուրցածի պէս, հազիւ կարդացին բառերը։

Մէկը տեսած էր զինքը։ մէկը հետեւած էր իրեն ու լրտեսած... Հոն, իր ետին էին, երբ ինք մտած էր մեքենայից սրահը։ Հոն, ապակիներուն ետեւն էին, երբ ինք գժոխային աշխատութեամբը կը զբաղէր։ Մէկը կար հիմակ որուն համար իր ոճիրն ա՛լ գաղտնիք մը չէր։ Այդ անծանօթ բերանէն ելած խօսք մը կրնար ի կորուստ մատնել զինքը։ Բան մը, իր անունն արտասանուելով՝ յանցաւորը զբաղեցնելու անկարելիութենէն զգաուած գործաւորներու այդ ամբոխին մէջ, սոսկալի մահով պիտի մեռնէր, բայց արդար պատիժով մը։

Ո՞վ էր ուրեմն այդ մարդն և քանի որ ամէն բան գիտէր ինչո՞ւ չէր խօսեր։

Կամ թէ չէ՞ր ճանչցուած։

Կարելի՛ է։ Բայց այն տեսն եթէ սանտուն ամբաստաբերուն, եթէ հոն գըտնուող արի մարդոց փրկիչը մէկէնմէկ իր դէմը ելլար, չ'պիտի յանձնէր զինքը հանրային վրիժառութեան։

Սարսռաց այդ վտանգէն։

Գործաւորները կը խոնուէին չէնքերուն քով, բայց մեքենայից սրահին մէջ միայն Պարթոլին, իր գաւակը, հոկողներն ու վարպետները կը գտնուէին։ Անթոնիո Պարթոլիին տուաւ նամակը և մեքենան ինքն ալ քննելու պատրուակով սրահին խորը գնաց՝ ամէն աչքերէ ծածկելու համար իր սոսկալի երկիւղը, իր մահացու անձկութիւնը։

Այո, ապահովապէս, այն որ գիշերանց հետեւած էր իր ոդէտալի պտոյտին, հոն, պատուհաններուն անդիի կողմը կը գտնուէր, այդ մարդոյ խմբակներուն մէջ։

Ինչո՞ւ կը լռէր։ ինչո՞ւ կը պահուըտէր։

Զինքը մատնելէ առաջ ինչո՞ւ չէր դար ուարտել իր գործը, բարձրաձայն հաղորդելով Պարթոլիին՝ իր տեսածին մանրամասնութիւնները։

Ուրեմն չա՞հ ունէր իր երեսը ծածկելու, ինքզինքը չճանչցնելու։

Եւ այդչափ զօրեղ ի՞նչ չահ։

Եթէ հարուստ էր, ո՞վ կրնար ըլլալ և ի՞նչ վախ ունէր երեւան ելլելէ։

Եթէ աղքատ էր, ինչո՞ւ չէր գար այդ վայրկենին պահանջելու փառաւոր վարձատրութիւնն զոր Պարթոլի անտարակոյս պիտի տար։

Թշուառականը կը տապլտիր այս չփոթութիւններուն մէջ։

Եւ հարձուած գազանի պէս ընկճուած և սրահին ամէնէն մութ անկիւն մէջ անկարողութեան մատնուած, ա՛լ չէր համարձակիր վեր վերցունել աչքերը։ բոլոր մարմնովը կը զողդար և ամենը երբ մէկը ուշադրութիւն չընէր իրեն՝ խորոր քրտինք մը կը սրբէր որ անդադար կը վազէր իր ճակտէն։

Վերջապէս խոյս կուտայ։ Որովհետեւ այն օրը ամէն ոյժ տակնուվրայ է հանրին մէջ, որովհետեւ աշխատութեան մէկ մասը ակամայ պիտի ընդհատուի։ քանի որ արտահանութիւնն ալ կարկի չէ մինչեւ որ մեքենան նորոգուի։ Անթոնիո կը մտածէ որ իր բացակայութիւնը չպիտի նկատուի։

Դուրս կելլէ։ Կանցնի բանուորներու սեղմ կիրգերուն մէջէն որք միւսի կը վիճաբանին։

Ոչ ոք ուշադրութիւն կ'ընէ իրեն։

Իր հեռանալը տեսնելով՝ ամէն մարդ կը կարծէ թէ Պարթոլիին և Ֆիլիբէն մէկ յանձնարարութիւնը կը կատարէ։

Երիտասարդը շուտ կ'առնէ երբ կը հեռանայ բոլոր այդ մարդոց աչքերէն որոց մէջ սոսկալի անծանօթը կրնայ զինքը տեսնել։

Դաշտը կը թափառի, ամէնէն ամայի, ամէնէն վայրի տեղերը փնտռելով։

Պէտք է հանդարտեցնէ զինք խղդող անձկութիւնը։

Մտածումները խառնաշփոթ են։ Եւ միշտ, իր ալեալած միտքին առջեւ նոյն հարցումը, նոյն ապառնալիքը։

—Քանի որ տեսնուեցաւ, ինչո՞ւ երեւան չին հաներ զիս և ինչո՞ւ համար զիս տեսնողը ինքզինքը չի ճանչցուներ։

Դղեակ դարձաւ և իր սենեակը փակուեցաւ։

Կը հսկէր սակայն դուրսի ոտնձգութիւններուն վրայ։

Տեսաւ Ֆիլիբին դարձը իր հօրն հետ։

Բայց արշալոյսն ալ հեռաբերբուեր, արշալոյսն ալ վերադարձ իմանալ իր տեղնուվէրն Եկիպտոսի մէջ՝ առատն եղածները, չհամարձակեցաւ վար իջնալ անմիջապէս։ Դիշերուան անծանօթը իսկա՞ծ էր... Կը կասկածէին Անթոնիոյն վրայ... Նոյն անձկութիւնները կը գրգռէին իր ուղեղը։

Մեծ քաջութեան պէտք ունեցաւ վար իջնալու համար, երբ ճաշի զանգակն հընչեց։

Սրունգները կը դանդաղէին։

Սակայն, մտածում մը քաջալերեց զինքը։

—Եթէ վրան կասկած ըլլար, կ'իմացուէր... արդէն հարցափորձած կ'ըլլայինք զիս... Բանէ մը չեն կասկածիր ուրեմն...

Ճաշասրահին մէջ էին ամէնքն ալ։ Միայնակ Անթոնիոն կը պակսէր։ Ֆիլիբ, կանգուն, մտիկ կ'ընէր Ֆիլիբն ու Պարթոլին որք Բլէքին կը պատմէին գիշերուան ոճիրը։ Զանգիւ կը զարնէր ու կը ժպտէր։

Երբ եղբայրը ներս մտաւ, անոր վրայ յանուց աչքերը Ֆիլիբ, մինակ—և ակնթարթի մէջ—իր նայուածքին մէջ տեսնելու և սոսկում երեւցան։

Ցեղոյ վար առաւ գանոնք և ալ բնաւ ուշադրութիւն չընել ձեւացուց չուրջը գարձածներուն։

Բլէք կը հարցնէր.

—Նամա՞կը ուր է, ունի՞ք։

Ակնարկելով Բոֆիմանի գտած թուղթին։

Պարթոլի ցուցուց զայն։

—Պիտի ստիպուինք Ֆլորաքի հարցաքննիչ դատաւորին յանձնել, բայց անոր ճիշդ մէկ նմանը ունենալու համար Ֆիլիբ ցորեկէն ետք լուսանկարը պիտի քաշէ։

Բլէք թուղթին գրութիւնը քննեց։

Կարդաց ու կարդաց ամբաստանող տողերը։

Ցեղոյ Ֆիլիբին տուաւ։

—Զարմանալի բան, մրմնջեց։

Եւ աչքն ակամայ Տիանին վրայ ուղղուեցաւ։

—Ինչ կայ, ինչ կը մտածէք, Բլէք, հարցուց Պարթոլի։

—Օ՛հ, գրեթէ ուշիկ... կ'ըսեմ թէ անպատճառ տարօրինակ գաղտնիք մը կայ ասոր մէջ... Նախ եւ առաջ, այս նամակին գիրը կեղծուած է, յայտնի բան է, վասնզի յոյժ ծանր ձեռքով գրուած բառեր կան, մինչ ուրիշներ վայելուչ գրութիւն մը ունին.. շատ նուրբ... շատ ձեւաւոր... չէ՞ք նշմարեր։ Կարծես կնոջ գրուն, մտիկ կ'ընէր Ֆիլիբն ու Պարթոլին որք Բլէքին կը պատմէին գիշերուան ոճիրը։ Զանգիւ կը զարնէր ու կը ժպտէր։

Պարթոլի և Ֆիլիբ դուչեցին.

—Իրաւ է։

—Ատիկա միտք չբերինք և արդարեւ կարգ մը բառեր կը մատնեն կնոջ գիրը և այն կինը որ գրած է այս տողերը կա՛մ շատ արտարանքի մէջ ըլլալու էր կամ շատ խռոված, վասնզի գարձեալ իրաւունք ունիք, Բլէք, գիրը ամէն տեղ կեղծուած չէ։

Անթոնիո մտիկ կ'ընէր սաստիկ հետաքրքրուած։

Այսպէս, կին մը էր զինք լրտեսողը։

Ահա թէ ինչո՛ւ չէր ճանչցուած անշուշտ... գիտնականներուն մէջ իրեն հանդիպելու վարժուող հանքագործ մը անիկ ջապէս պիտի յայտնէր իր անունը, առանց վարանելու։

Կի՞ն մը։ Անշուշտ Բրատի գեղջուհի մը, զոր զիպուածն այդ ժամուն անցուցած էր Էկիսկեթի մօտէն։

Այո, այդ միայն կրնար ըլլալ. մէկ առարկութիւն կար. ինչո՞ւ այս կինը կը յամառէր անծանօթ մնալու։

Ձայնը շուտով մեռաւ։

Ֆիլիբ և իր հայրը անհամբեր էին փոսը դառնալու։

Բլէք մտադրաւ կերեւար և Տիան, գեռ առջի գիշերուան յուզման տակ, չատ քիչ բան կերաւ։

Ֆիլիբ և Պարթոլի մեկնեցան։

Անթոնիո՝ հակառակ իր թագուն սոսկումին չէր կրնար թողուլ զանոնք որ առանձին երթան։

Անոնց հետ մեկնեցաւ։

(Շարունակ.)

Կ. ՊԱԼԻՍ, 214 ՍԵՊՏ. 1894

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

«ՏԵՂԱԳԻՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԻ»

Լ. Հէբբ կը շարունակէ իւր յօդուածոց շարքը տեղային բարեգործական հաստատութեանց վրայ։ Երրորդ յօդուածին նիւթն է կամոլիկ մայրապետներուն մնասակարար բարեպաշտական հաստատութիւնն ի Բանկալթի, Ալրիճանա տի Բիեդրա անուն Անկելանոյը։ Զինուորական վարժարանին դիմացի կարգը, խանութներու շարքի մը մէջտեղ, աննշան դուռ մը կայ ուր սոյն անուն արձանագրուած է մարմարիոնէ տախտակի մը վրայ։ Խանութներն եկամտաբեր են հաստատութեան, որ մոքոր, կոմիկ չէնք մ'է։ դրան աջ կողմը գունապանին խուցն է հաստատութեան հոգեւոր տիկնին բնակարանն, և ձախ կողմն ումի մայրապետներուն բնակարանն, որոց մեծագոյնը ֆրանսուհի է, և միւսներուն մէջ կան մէկ մէկ մեքսիկուհի, բոլոնուհի, իտալուհի, արգանտուհի, երեք մայրապետ ալ պոլսուհի։ Դրան դիմացն երկայն քառանկիւն մը, որոյ մէջտեղը մատուռ մը։ Ծեր կանանց յարկը ձախ կողմ, ծեր արանց յարկն ալ կողմ, և քառանկիւնին մէջ ծայրը կին պատապարելոց, միւս ծայրն այր պատապարելոյ հիւանդարանները, իւրաքանչիւր հիւանդարանի կից ըլլալով իւր ճեմակեղինաց տնեակն ու գլխաւոր հիւանդապահ կնոջ խուցը։

Այս հաստատութիւն հիմնուեր է 1832ին, (մեր Ս. Փրկչի հիւանդանոցին հետ գրեթէ նոյն տարին,) ի ձեռն Ճաքօմօ Անտէլրիք անուն Ֆիումէցի բարեպաշտ տնէցի, որ նուիրեր է ո՛չ միայն հաստատութեան գրաւած դեւտինն, այլ և անկէ անդին ընդարձակ հող մը, որպէս զի չորս կողմէ չէնքերով չպաշարուի օրին մէկին, և ազատօրէն ընդունի Օգ Մէյատանիէն փչող մաքուր օդն, այն օդն որ այնքան կը նպաստէ մի կողմէ խապիւրի և միւս կողմէ բանկալթիի քաղցրոյթեանն։ Ճաքոմոյի կինն Անտա չատ հոգ կը տանէր հաստատութեան, և այր ու կին թաղուած են մատուռին մէջ, մին 1870ին, միւսն 1872ին մեռնելէն ետքն, 1873ին անոնց մարմիններն հոն փոխադրուելով։ Մատուռին մէջ կան մարմարիոնէ արձանագրութիւններ մի քանի բարերարաց, որք են Բերայի գլխաւոր կամոլիկ ընտանիքներ, Ալլէոն, Քորբի, Կալանի, Թուպիսի, ևն։ Խնամակալութեան նախագահն է Թէրնօպէց։ Անչարժ կալուածներէ եկամուտն է տարեկան 550 ոսկի, որ ծախքին կէսը միայն կը գոյժ։ Միւս կիսուն փոխարէն, որոյ նպաստներ ստանան և ֆրանսական կառավարութիւններէն, և բաց ասի կան հաստատութիւնը պահպանող «Ընկերակցութեան» 180 անդամներուն վճարած երեքական մէճիտիէ տարեվճարն, և մայրապետներուն կամ խնամակալներուն հաւաքած նպաստները։ Բոլոր այս չարժուն և անչարժ հասոյթներու գումարը կը հասնի 1,130 ոսկւոյ, որով կը հայթայթուին պատապարելոց մնունդն, հագուստն ու դեղորայը։ Պատապարելք միջին հաշուով 60 հոգի են։ Անչարժ կան 32 կանայք և 36 արք, իւրաքանչիւր կոյսին 8 կամ 9 հոգի հիւանդարանին մէջ ըլլալով։ Աւելի պատապարելի համար տեղ չկայ։ Ընդունուելու համար պէտք է (Ա.) կաթոլիկ ըլլալ, (Բ.) 60 տարեկանէ պակաս չըլլալ, և (Գ.) Բայարձակ խեղճ ըլլալ։ (*)

Օր. Շեքսպիր այցելեր է կանանց կողմն, ուր ընդհանրապէս երկու կին մէկ խուց ունի, փոքր և ցած, բայց լուսաւոր և օդասուն. զի եթէ մէկ պատուհանը բակին վրայ կը նայի, միւսը դուրս կը նայի, և ազատ օդ կ'ընդունի։ Նաեւ չէնքին մէկ կողմը բանջարեղենայ պարտէզ մը կը մշակուի և պտղատու ծառեր կան, որք տեսարանն հաճելի կ'ընծայեն։ Սենեակներուն մէջ կահ կարասիք շատ չեն, բայց անկողինները լաւ են։ Մեր Ֆրանսուհի մը, որ ժամանակաւ աղէկ օրեր տեսեր է, իւր սենեկին մէջ խորան մը չտիած է, ամեն տեղ նանկարներն իւր ձեռքովն բանելով։ Ուրիշ պառաւ մը հիւպատոսի մը կինն եղած է, երրորդ մը բժիշկի կին, և երիկ մարդոց կողմն կայ պատուանշանի մը ժապաւէնը դրած ծերունի մը որ ժամանակաւ ատամնաբոյժ էր, և ինչպէս եղեր է հոն ինկեր է։

Առատն իրենց մը տրուի խահուէ, կաթ և հաց, միջօրէին տաքուր և մսախառն ըրինձ կամ դեռնախնձոր, նաև արդէն իսկ հետամուտ կը գտնուին մաքրելու սեմակատութեան այս փոքրիկ հաշիւներ, և իրենց օրինաւոր տեղերուն վերադարձնելու այն ամեն գոյքեր որք աստանդական կենան թափառիլ երեքաբթի ազատակի գիշերէն ի վեր։

* * *

Հրդեհին առաջին զոհերէն մին է երեք քոյրերէ բաղկացեալ հայ ընտանիք մը, որք չափէն աւելի համեստ ապրուստ մը կը ճարէին մետաքսեայ ծոպ (Քիւռթիւլ) հիւսելով, և այնու հանդերձ փոքրիկ խնայութեամբք իրենցմէ միոյն օժիտը պատրաստած էին, որ առաջիկայ կիրակի պիտի ամուսնանար։ Եթէ կրնաք, երեւակայեցէք խեղճ հարսնցուին և իւր քոյրերուն վիճակն, որք այսօր ամենայն ինչ կորուսած են, այնքան տարիներու խնայութենց չքաւոր արդիւնքն և ընդ նմին նոր կարուած հարսնեկան զգեստները։

Ուրիշ ընտանիք մ'ալ իւր աղջիկը կարգելու համար ադգականներէ ու բարեկամներէ փոքրիկ նուէրներ և օգնութիւններ ստանալով ամեն պատրաստութիւն տեսած լինցուցած էր, երբ հրդեհի պահուն իրրեւ բարեկամ ներկայացող մէկին՝ ընդհանուր շփոթութենէն օգտուելով՝ հարսնցուին զգեստեղէններու ծրարը նշանակեալ տեղը տանելու համար կառնու կը տանի, և ալ չերեւիր։

* * *

Հրդեհէն սկզբնապատճառն եղած ըլլալով փայտաշէն տան մը յարակից ախոռին մէջ յարդի և խոտի դէզերու գտնուիլը, թաղեցիք սկսած են ուշադրութիւն դարձնել այս տեսակ մթերանոցներու անպատեհութեան վրայ փայտաշէն խիտ թաղերու մէջ, և որոշած են պատկանելի իշխանութենց ուշադրութեան ներկայել այս իրողութիւն թէ Խասգիւղի ուրիշ կողմերն ալ օրինակի համար Պատէմլիքի հոն բնակութենց մէջ տեղ, կան ախոռներ որք լի են դիւրավառ նիւթերով, և հետեւապէս մշտական վտանգ մ'են հասարակաց ապահովութեան համար։

* * *

Մեր յարգոյ պաշտօնակից Իգպամ չատ ազգու յօդուած մը գրելով մեկնցուցած է անխուսափելի պէտքն հրդեհի աւազաններ և ծորակներ հաստատելու բազմամարդ թաղերու կեդրոնն, որպէս զի ջրհանք առատ ջուր կարենան գտնել։—Մարգարիրութեան և ուղղամտութեան կարեւորագոյն պարտաւորութիւն մ'է այս, որուն անշուշտ պիտի չվերանայ Տէրքոսի Ընկերութեան պատուաւոր Տնօրէնութիւնը, ինչպէս չէ թերացած մայրաքաղաքիս ուրիշ կողմերը։ Սկիւտարի և Գալաթայի ջուրի Ընկերութիւնն իւր բաժանորդներուն ջուր բաշխելու սկսած օրէն իսկ տեղ տեղ բացած է հասարակաց ձրի աղբիւրներ, որք նաեւ հրդեհի ժամանակ շատ օգտակար կրնան ըլլալ մինչ Տէրքոսի Ընկերութիւնն և ո՛չ մէկ հատ հասարակաց աղբիւր ունի բովանդակ Խասգիւղի մէջ։

* * *

Խասգիւղի հրկիզեալք կը յուսան որ Օսմանեան Պանքան կարելւոյն նպաստ մը կ'ընէ երեքաբթի գիշերուան ազէտին զոհերուն։ որովհետեւ միայն երկու տունի մէջ 2—300 ոսկւոյ Օսմ. պանքոտոմս այրած է։ Մի քանի տուներու ուտիարկներուն մէջէն իսկ գտնուած են հրած մէճիտիէի և ոսկիի փոքրիկ ձոյլեր, և ազատմնդի հատեր որք երբ տաք տաք ջուր չեն տեսած, վնասուած չեն համարուիր։ Բայց չատ մը պանքոտոմս, Ռէժիի և Թրամվէյի բաժնեթղթեր և Բուսէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսեր անդարձ կորած են այն տուներու մէջ որոց քովէն կամ մօտէն ծագած էր կրակը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ։ —28,000 Զինայիք բնակած են Սէուլի հիւսիսակողմն, իմ. չին գետին վրայ, որ յորդած ըլլալով, անցքն անկարելի եղած է։ Օգիրը քիչ մը բացուելուն պէս, Զինացիք պիտի յարձակին Ճապոնցիներուն վրայ, որք չուրին միւս կողմը միայն քանի մը մղոն հեռի, կը սպասեն իրենց։

—Փորէսալի վիհապետը, Ֆլանդրմարդ, թէպէտ Զինու հետ ապրուած, բայց ճոխ ընծայներ ղրկեց Զինու խնամակալ Կայսրուհւոյն, անոր ծննդեան 60 ըդ տարեդարձին առթիւ։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ այնքան գոհ մնացած է Աուերսվալտ, Տէօնհոֆ, Ցոհնա, Էշպէնպուրկ և Լէնտորֆ ազնուական հին գերդաստաններուն կողմէ մատուցեալ ծառայութիւններէն, որ անոնց անուններով յորջորջել տուաւ Բէօնիկսպերկ ամուր քաղաքը շրջապատող հինգ բերդերն, և այս տնօրինութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց այն ընտանեաց պետերուն։

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻՆԵՐՈՒՆ արդի հակառակորդները, Պալիցիներն, Հնդկաստանի պրահման կրօնը կը դաւանին, և կը գտնուին ցեղապետի մը իշխանութեան ներքեւ որոյ անունն է Անակ կամ Ա. նաբ։ Կ'երեւի թէ ասիկա հնդիկ կամ սանսքրիտ անուն մ'է։ Անակ ցեղապետին մականունն է Ակոնակ Մատէ։ Բռնապետին մէկն է այս, որոյ վայրագ ընթացքին զոհ գացած էին Սասդ ցեղին մարդիկն։ Ասոնք երեք տարի առնելէն հետ կռուելէ ետքն Անակայ մարդոց դէմ, Հոլանտացիներուն պաշտպանութեան դիմեցին, և այս կերպիւ Հոլանտացիք ձեռնարկեցին վերջապէս գրաւել Լոմպոք կղզին, որ Սոնտեան կղզեաց կեդրոնին մէջ կարեւոր դիրք մը կը բռնէ, և ծէլ դարձն ի վեր որ Հոլանտացիք այն կղզիս արշաւած են, կ'ուզէին տիրանալ Լոմպոքի։

Ի ՄԱԼԴԻ. — Մօտերս Վալէդդայի (Մալդա) բովանդակ բնակիչք յուզման մէջ էին. զի Տքդ. Համիլդրն Սդիլըն, տեղւոյն Համալարանին ախտաբանութեան դասախօսն, եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուէր իբրեւ մարդասպան։ Ամենուն համակրանքը վայելող երիտասարդ գիտնականմ'է այս, որոյ գիտական աշխատութիւնքն մեծ պատիւ բերած են Մալդայի։ Ամեն ոք կը յարգէ և կը սիրէ զինք, և փափաքող էին անոր ազատման։ Բրոֆէսորին յանցանքն այս էր որ իւր տան մէջ իրիկունն ուշ ատեն ատրճանակով զարկած և մահացու կերպիւ վիրաւորած էր Իտալիոյ հիւպատոս Պածոնի ապտան, երկար ատենէ ի վեր կասկածելով թէ իւր կնոջ հետ անպատշաճ ընթացքի մէջ կը գտնուէր։ Եղեռնադատ Ատենին լի էր նշանաւոր բազմութեամբ։ Բրոֆէսորին համար պահանջուած պատիժն էր՝ ըստ օրէնքի 20 ամեայ բանտարկութիւն իբրեւ մեղմացուցիչ պարագայից մէջ մարդասպանութիւն գործող։ Երբ երդուեալք քաշուեցան խորհրդակցութեան սենեակն, ունկնդրաց հետաքրքրութիւնն անհերեւակայելի էր։ Դէս ժամ եռքն երդուեալք դարձան դատարան, և երբ երդուելոց գլխաւորը բարձրաձայն յայտարարեց «ոչ-յանցաւոր» բառերը, ներկայք՝ մէկ մարդու պէս ոտք ելած՝ ծափերով և կեցցէներով թնդացուցին սրահն։ Երդուելոց գլխաւորն ապա յարեց թէ իրենք այս վճիռը տուած են միաձայնութեամբ։ Բոլոր Մալդա գոհ է, միայն մահամերձ հիւպատոսն անշուշտ կը զղջայ իւր գործած վատութեան համար, զի իբրեւ բարեկամ մնած էր այն տան մէջ ուր այսպէս արիւն պիտի հոսեցնէր։ Բրոֆէսորն իւր պատիւը զէն ի ձեռին պաշտպանելէն անմիջապէս ետքն, իւր կնոջ դէմ ամունալուծման դատ բացաւ։

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄՍԸ թէեւ աքսորավայրի մէջ մեռաւ, բայց ինքզինք իւր ընտանեաց բոլոր մնասաւոր ու հեռաւոր անդամներով շրջապատուած տեսնելու միխիթարութիւնն ունեցաւ։ Կոմսուհին մինչեւ վերջն իւր քովն էր։ Շաբաթ առաւոտ տակաւին կը ճանչէր իւր կինն ու զաւակները, զորս ողջագուրեց։ Հինգշաբթի առաւոտ դամենքն իւր քով կանչեց, և երբ իւր վեց զաւակներ ծռած էին իւր խօսքն ազէկ մը լսելու համար, շատ տկար ձայնիւ մ'ըսաւ։ «Միշտ սիրեցէք զիրար։ միացեալ ընտանիքները միայն կրնան երջանիկ ըլլալ։ Շատ տկար էր թէեւ, բայց հետեւեալ օրը զիրենք նորէն տեսնել ուզեց։ Մէկ մէկ սիրոյ խօսք կը գտնէր ամենուն ալ ըսելու։ Միտքը պայծառ էր միշտ, բայց մարմինն այնքան տկարացած էր մնունդը չմարսելուն չիւրայնելուն պատճառաւ, որ բերանը բանալու կարողութիւն չուներ։ Գերեզմանին երդն հասած, յանկարծ լիչեց տարիներ առաջ իւր մանկութեան միջոցին մեռած իւր անձնուէր և սիրելի մայրն, Օրլէանու դքսուհին, անոր վրայ խօսեցաւ իւր զաւակներուն, և բերնէն հատիկ հատիկ ինկող բառերով յիշեցուց անոնց թէ «Մարդկութիւնն անընդհատ կ'անցնի այս աշխարհէ դէպ ի միւսն, և դուք բոլորովին պիտի չկորսնցնեք զիս։ Իւր եղբայր Շառդռի դուքն եւս մինչեւ վերջն իւր քովն էր։ Իւր ծերունի զրքանչ Մոնբանսիէի դքսուհին, թէեւ ծերութեան պատճառաւ տկար, բայց Սպանիացէն հեւ ի հեւ վազած եկած էր մահուան անկողնոյն քով. և երբ զայն տեսաւ, իշխանը շատ ճիգ ըրաւ խօսելու, բայց չկրցաւ բառ մ'ըսել։ Զորքանչներու մասին ֆրանսական դէպերու մէջ սիրող կարծեաց հակառակ, Փարիզի կոմսը չատ կը սիրէր իւր զրքանչն, ու գուրգուրալով պագուեցաւն։ Իրաւ է որ Մոնբանսիէի դքսուհին պէս ջոջ հարուստ զրքանչ մը չատ լաւ կը սիրուի։ Բայց Փարիզի կոմսն ալ աղքատ մը չէր, քանի որ խեղճը 40 միլիոն ֆր. ի հարստութիւն մը կը թողու, կարգ մ'ընտանեկան դրեակներէ և ապարակներէ զատ։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒԹՈ, 12 Սեպտ.— Ճաքոնի և Քորէացի միջեւ կնքեալ դաշնագրով, Ճաքոն իւր վրայ առած է Զինու դէմ մղուելիք զինուորական գործողութիւններն, և Քորէա խոստացած է ամեն դիւրութիւն ընծայել Ճաքոնցիներուն՝ պատերազմի ի գլուխ հանելու համար։ Դաշնագիրը գործադրելի է ցորչափ տեւեն թշնամութիւնք Զինու և Ճաքոնի միջեւ։

ԱԲԻԼ (Սամոա կղզի). — Անգլ. Քրիստոս մարտանաւն սպառնացած ըլլալով կղզին թնդանօթի բռնել, հակառակ կողմն պիտերն եկան մարտանաւն և հնազանդութիւն յայտնեցին։ Այսու հետեւ պիտի հանգչին բնիկ Մալիեդոյի իշխանութիւնը։ Պատերազմը վերջացած կը համարուի Խազաղանի այս կղզեխմբին մէջ։

ՁԱՐԻՆ ՎԻՇԱԼԸ

ՓԵԴԵՐՍԲՈՒՐԳ։—Զարն հիմա ազէկ է։ Որսի կ'ելնէ, մարմնարդ կ'ընէ, ձիով կը պտըտի։ Զուարթութիւնն ալ տեղն եկած է։ Ջղային գրգռումն և յոգնածութիւնը վերջ գտած են։

ՍՈՖԻԱ. 13.—Ֆերտինանտ իշխան Շումլայի մօտերը ռազմավարժի առթիւ տեսակցեցաւ երկու ռումանի հարիւրապետներու հետ, և հետեւեալ օրն յՕսման Պազար ընդունեց օսմ. զինուորական պատուիրակ Թէվֆիգ պէյն և Կ. Պոլսոյ աստրեան զինուորական կցորդը, զորս ճաշի հրաւիրեց։ Սերպ դեսպան դեր-գնդապետ Միխայելովիչ ողջունեց իշխանը, վարժութեանց լմնանալէն ետքը։

ԼՈՆՏՈՆ, 13.—Անգլիոյ Պանքային պահեստից համեմատութիւնն է այժմ 70.51 %։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնն երեկ ի նիստ գումարուեցաւ Զալալթիոյ խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Հմայեակ Սրբազանին և այդ վարժարանին նպատակաւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Արմաշու Դպրեվանքայ խնամակալութիւնն ալ երեկ ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ն. Գերապատուութեան և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Պատրիարքական Տեղապահ Սրբազանը երեկ առաւօտ այցելեց Ազգ. կեդրոնական վարժարանն և յետոյ Միացեալ Ընկերութենց դրասենեակները, Զալալթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ։

Թէհրանէն կը հաղորդեն թէ Պարսից վեհ. Շահին եղբայրը այցելելը է Նոր-Ջուղայի Ամենափրկեան վանքը, ի փոխադարձ այցելութիւն Պարսկահայոց առաջնորդ Գեր. Եսայի Սրբազանին։ Դպրոցական տղայոց երգեցիկ խումբը հայերէն երգ մը երգելը է ու աշակերտ մը պարսկերէն ճառ մը արտասանելը է։ Իշխանը եկեղեցի առաջնորդուելը է ուր Եսայի Սրբազան շնորհակալութիւն յայտնելը է Բարձր. Իշխանին այս այցելութեանը համար։ Ս. Իսահակ քահանայ պարսկերէնի թարգմանելը է Գեր. առաջնորդին խօսքերը։

Շահին եղբայրը եկեղեցիէն առաջնորդարան ելլելով, կէս ժամէ աւելի տեսակցեր է առաջնորդ Սրբազանին հետ, քահանայ թարգմանին միջոցաւ։ Ն. Բարձրութիւնը մեկնած պահուն զինուորական մատակի մը նուիրեր է Գեր. առաջնորդին։

Գոհունակամբ կը ծանուցանենք այս առաւօտ Պաշտօնականաց մէջ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Միրիվայութեան աստիճան շնորհել Տքթ. Անդրանիկ պէյ կրթիկեանի, որ հետեւաբար կը ստանայ փաշայութեան տիտղոսը։

Տքթ. Անդրանիկ փաշա, իւր քառասուն տարիէ հետէ ուսուցիչ բժշկական վարժարանի քաղաքային ու զինուորական հիւանդերուն, գաս. կառավարութեան ծառայութենը մէջ գտնուող հայ բժշկաց դասուն երիցագոյներէն է և պատուաւոր դիրք մը ունեցած է միշտ։

Սամաթիոյ երկսեռ վարժարանաց հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ գարնան ստացած է գրաւճառ Պողոս էֆ. Պալինէ (յայորդ գրաւճառ Դաւթեան էֆ.ի) 10 օրինակ Տարր. Թուաբանութիւն Ա. և Բ. տարի և 10 օրինակ Նոր Փնջակ, ի գործածութիւն աղքատիկ երկսեռ ուսանողաց։

Գրիգոր էֆէնտի Հաճիպեար և Տիկին Հաճիպեար խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամեն ազգականաց և բարեկամաց որոնք հաճեցան ներկայ գրանուիրել իրենց վաղամեռիկ զաւկին՝ Օր. ՍՕՖԻ ՀԱՃԻՊԵԱՐԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքը տուին այս դառնադէպ պարագային մէջ։

«ՄԱՍԻՍ»ի ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ պարտուն ի ծանուցանել գաւառաց Պատ. Ուամ. Խորհրդոյ և ամեն վարժարանաց տեսչութեանց՝ թէ պատրաստ է ղրկել իրենց դաստիարակ-ուսուցիչներ և վարժուհիներ, մանչական-դպրոցներ և ուսուցչուհիներ, ինչպէս նաեւ օգնականներ, ըստ պահանջման կազմ. կանոնագրոյ և ըստ առաջարկեալ պայմանաց։

Կը ծանուցանէ նաեւ ամեն կարգի աշակերտ ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց թէ պատրաստ է իրենց կարողութեան չափով պաշտօններ հայթայթել իրենց։ Ի. Պոլսոյ կամ գաւառաց Ազգ. Վարժարանաց մէջ։

Մասիս մանկավարժական թերթի Տնօրէնութիւնն այս դիտութիւնը կը մատուցանէ կրթական պաշտօնէութեանց և պաշտօնէից։

ԱՌԱՆՑ ՈՐԵՒԷ ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹԵԱՆ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Յ. Թ. Արամեան, տնօրէն Մասիսի։

88 2—6

ԵՒՈՐԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Իւլաի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սրվաղի վերաբերեալ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Բաշիա էֆենտիի։

Սանիյէ Միլիէմանիի աստիճան նոյն ատենին ընդհանուր դատախազ Հասան Եահեա էֆենտիի։

Միրիվայութեան աստիճան բժշկական վարժարանին բնագիտութեան ուսուցիչ գնդապետ Անդրանիկ պէյի։

Գնդապետութեան աստիճան Բարիզի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ դեր-գնդապետ Մէհմէտ Թէվֆիկ պէյի։

Օգնական բժիշկի տիտղոսով հարիւրապետութեան աստիճան տրուեցաւ բժշկական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներէն Ապտիւլքէրիմ, Եբրէգ, Ալի Ռիզա, Թէվֆիգ, Մկաբէլ, Ալի Մաղհար, Զիաեատտին, Խամանիլ, Միւլէյման, Թաբիտ, Մէհմէտ Զիեա, Ապտուլլահ, Ահմէտ Ռէֆիգ, Համմի, Թագի, Մուսթաֆա Շերէֆ, Մեհմէտ Բիւշրի, Մեհմէտ Նուրի, Աբթին, Հիւսէյին, Թաղրուլլահ, Նեհմէտտին, Հիւսէյին Շեֆիգ, Ահմէտ Վէֆիգ, Ապտուլլահ, Վասիֆ, Ֆէհմի, Ցակոբ, Թուլգի, Պահրի, Ահմէտ, Ցուսուֆ, Եուսուֆ, Համի, Ամիտ, Իսմայիլ, Բաւլի, Ալի Օսման, Թաբաթ, Բէմալ, Թահսին, Մեհմէտ և Մեհմէտ Ալի էֆենտիներու, որք Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը և բժշկական վարժարանի ախտաբանութեան հիւանդանոցը դրկուած են երկու տարի գործնական փորձեր կատարելու համար։

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Միլիերկրական անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմըրի։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հրամանագիր մը, կայս. Իրատեի մը համաձայն՝ ինչպէս Դատական նախարարութեան, նոյնպէս կառավարական բոլոր պաշտօնատանց ծանուցած է որ հանրութեան գործերը արդարութեամբ տեսնուին, անանց դիւրութիւններ ընծայուին և բնաւ յապաղմանց չենթարկուին։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱԾԵԼՈՅ.—Ինկիրլիի մէջ մայրաքաղաքիս երկրաշարժէն վնասելոց ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը մինչեւ հիմա 82,000 ղրուշի հասած է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Քաթալանի կոմսն երեկ առաջին թարգմանին հետ Ծովային նախարարութեան պաշտօնատունն երթալով այցելութիւն տուաւ նախարար Վեհմ. Հասան փաշայի։

ԴՐՈՇՄԱԲԻԼԹ.—Հանրային Պարտուց ղարչութիւնն առաջարկած է կամոական նախարարութեան որ օտար երկիրներէ եկած ծանուցումներու ինչպէս նաեւ այն թղթակիցներու վրայ, որք այլ և այլ ապրանքներու հետ կը գտնուին՝ անոնց նկատմամբ բացատրութիւններ պարունակող երկու փաթանոց դրոշմաթուղթ փակցուի։

ՄԱԼԻՑԻ մէջ երեկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ նախարար Վեհմ. Նաղիբ փաշայի նախագահութեամբ և կամոական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՊՐՈՒՍԱՅ մէջ տիրող հիւանդութեան համար Առողջապահական ժողովն հետեւեալ որոշումները տուած է։

Քաղաքը խիստ չղմայի մը տակ առնուի որպէս զի հիւանդութիւնը քաղաքէն դուրս չճարակի։ Երկու մարդոնցիներ հաստատուին մէկը Մուտանիոյի մէջ և միւսը Քէօթահեայի ճամբուն վրայ։ Պուսաէն ժամ ըլ իշնողներն առանցին և Անատոլուի ներսերը գացողներն ալ երկրորդին մէջ անպատճառ տան ի քարանթինա սպասեն։ Մուտանիա և Պրուսայի միջև երթեւեկող կառախումբերը դադրին։ Այն բժիշկներն, որք առողջապահական միջոցներ ի գործ դնելու համար ղրկուած են, հաստատուին քաղաքէն դուրս մաքուր տեղերը կազմակերպիչ մաքրանոցին մէջ։ Այդ բժիշկներու յանձնարարութենց գործադրութեանը հոգ տարուի։ Քաղաքին մաքրութենը համար մեծ ուշադրութիւն ըլլայ։ Թաղապետութեան կողմէ ձրիաբար ուտելիք տրուի այն ազքատներուն, որոց տունեն ի հարկին չղմայի տակ կառնուին։ Պանտրմայէն զատ, կէմէլ ալիի ծովեզրէն եկողները Թուզլայի մէջ քարանթինա սպասեն ցնոր տնօրինութիւն։ Ղրկուած բժիշկներէն զատ առողջապահական բժիշկ Տօքթ. Զօքօրոլն անմիջապէս Պրուսա ղրկուի։

Ըստ այս որոշման, Հանրօգուտ ընդհանուր նախարարութիւնը գրած է Պրուսա-Մուտանիայի երկաթուղւոյ ընկերութեան դադրեցնել կառախմբոց երթեւեկութիւնը։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հեռագրաւ հրաման տուած է Պրուսայի կուսակալութեան որպէս զի այս որոշումներ անվերապահ գործադրուին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Ֆըրրի և Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմըը, որք առջի օրը մեկնեցան մայրաքաղաքէս, ինչպէս յայտնի է Հիսարլըք պիտի երթան Տրօվադաի աւերակներն այցելելու համար։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը հեռագրաւ հրաման տուած է Պիղտի կառավարչին հարկ եղած ուժ ու ամենայն ինչ ընել անոնց։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խնդրանաց համաձայն, կայս. կառավարութիւնն հարկ եղած արտօնութիւնը տուած է նորոգելու համար երկաշարժէն վնասուած յունաց եկեղեցիներն ու վարժարանները։

—Պուրկաղ կղզոյ յունաց եկեղեցին, վարժարանն ու յարակից շէնքերն, որք երկրաշարժէն վնասուած էին, փոխանակ վար առնուելու՝ պիտի նորոգուին։

ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ԲԱՇԽՈՒՄ.—Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոյ նպաստամատոյց յանձնաժողովը, կ'ըսէ Հ-էֆէ-Ռ, վաղը պիտի սկսի բաշխել՝ երկրաշարժէն իրենց բընակարանները վնասուած կարօտեալներէն մինչեւ հազար դրուշ վնաս կրողներէ թաղապետութեան իւրաքանչիւր շրջանակի մէջ տանը հինգական անձանց վերաբերեալ նպաստները։ Ցանձնաժողովն, ըստ նախորդ որոշման, ելբաշխաւոր տուողներուն նպաստին ամբողջը պիտի տայ, իսկ անոնց որք չեն կրնար երաշխաւոր տալ, նպաստին կէսը։

ԲՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՈՒ. — Պրուսիայի մէջ կասկածելի հիւանդութիւն երեւան եկած օրը՝ օգոստոս 27ին, երկու մարդեր վարակուելով մէկը մեռած է։ Օգոստոս 28ին՝ վեց դէպք, որոց երեքը մահացու։ 29ին՝ տասը դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն չորս մահ։ 30ին՝ երեք դէպք և առաջուան բռնուածներէն չորս մահ։ 30էն 31, ինը դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն վեց մահ։

—Լայբիցի մէջ օգոստոս 30էն 31, քոլերաէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

Ճիսրը Մուսլիֆա փաշայի մէջ մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Օգոստոս 26էն 30, Գայաէրիի պանդուխտներու հիւանդանոցին մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Մինչեւ օգոստոս 31, եօթն օրէ ի վեր Էնկիւրիի մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։ Այսչէ մէջ առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

—Օգոստոս 29էն 30, Արաբկիրի մէջ երկու դէպք և մէկ մահ։

—Ատանայի Սէլէֆքէ գաւառակին մէջ օգոստոս 28էն 29, առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Իզմիրի Գանտէրէ գաւառակին Ֆիլնտըգլը Աչաղը գիւղին մէջ վարակեալ տասնչորս անձեր ապաքինած են։

ԲԼԻԹԱՑԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Բէշիկթաշի առողջապահական միջազգային Համաժողովին անդամներէն 92ը երէկ մայրաքաղաքս հասան յատուկ կառախումբով։ Հունգարիոյ առողջապահական վարչութեան անդամ Տոքթ. Լուի Զամարի որ կանգնած էր զանոնք ի Կ. Պոլիս, անոնց կը սպասէր Սիրքէճիի կայարանին մէջ ուր կը դտնուէին նաեւ Բաղաքապետ Բրսլան փաշայի սրդին Բէյան պէյ և Տոքթ. Սդէքուլի իրեւ պատուիրակ Վսեմ. Բաղաքապետին, Զարարի կոմսը՝ աւստրեհունգարական դեսպանին կողմէ, ինչպէս նաեւ աւստրեհունգարական գեր-հիւպատոսը։ Թաղապետական պաշտօնեայներ կը հսկէին կարգապահութեան։

Դիտնական այցելուներուն 23ը Հունգարացի են, 32ը Գերմանացի և Աւստրիացի, 9ը Ֆրանսացի, 5ը Անգլիացի, 4ը Հոլանդացի, 4ը Ռուս, 2ը Պէլճիացի, 2ը Իտալացի, մէկը Եգիպտացի, մէկը Ճաբանցի և 6ը զանազան ազգութիւններէ։ Անոնց կենկերանան հունգարական Բէյրէ Լյոտ և ԲէՄի Հէրբէ լրագրաց ու անգլիական Լոնդ լրագրոյն կողմէ մէկ մէկ թղթակից։ Այցելուներուն մէջ կը գտնուին նաեւ 14 կին և մէկ աղջիկ, առաջիններն իրենց ամուսիններուն հետ և երկրորդը իր հօրը հետ։ Ծաղկեփունջեր նուիրուեցան անոնց։

Երբ Համաժողովին անդամները կառախումբէն իջան, կիսաբոլորակ մը կազմեցին և Բէյան պէյ ու Զարարի կոմսը բարի գալուստ մաղթեցին անոնց, որք պատասխանեցին երեք անգամ եկեղ (կեցցէ) գոչելով։ Ապա, կառքերով Բերա եկան և իջեւանեցան Օթէլ սը Լոնտր և Պրիստոլ պանդոկները։ Միջօրէի ճաշէն յետոյ, Իսկիւտար գացին այցելելու համար Թրքական գերեզմանատունը և Տէրվիշներու Թէքէն, կառքով ու ձիով պատոյտ մը [կատարեցին մինչեւ Պուլկուրլու լեռը, և իրիկունը ուշ ժամանակ Բերա դարձան։ Դիշերը մեծ ցուցադրութիւն կար այդ երկու օթէլներուն մէջ ուր համախմբուած էին գիտնական ուղեւորները։

Այս առաւօտ Դպրոցական աշխարհը

եկան և յետոյ խմբովին գացին ներկայ դտնուիլ Սէլամլըքի հանդէսին։ Վերադարձին պիտի այցելեն Տէրվիշներու Թէքէն, ի Բերա, և յետոյ պատոյտ մը պիտի կատարեն Ոսկեղջիւրի վրայ։

Վաղը պիտի այցելեն Պոլսոյ պատմական նշանաւոր վայրերն ու Մեծ-Շուկան։

Կիրակի առաւօտ յատուկ շրջենաւով Մեծ-Կղզի պիտի երթան և այցելեն Այ-Եորկի վանքը։ Միջօրէի ճաշը Քալիբսօ պանդոկին մէջ ընելէ եւր. Վերին Վոսիոր պիտի երթան և իրիկունը Բերա պիտի վերադառնան։

Երկուշաբթի առաւօտ պիտի այցելեն կայսերական գանձարանը և միջօրէէն յետոյ պիտի մեկնին մայրաքաղաքէս, մէկ մասը երկաթուղիով և մէկ մասը շրջենաւով։

ԹՈՒՐՔ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.—Մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ գտնուած նախնական 291 վարժարանք երկրաշարժէն մեծ վնաս մը չեն կրած։ Անոնց 256ին, որոց մէջ դասախօսութիւնք կատարուին, տարեկան քննութիւնք աւարտած են։ Այդ վարժարանները կը յաճախեն 15,165 աշակերտներ, որոց 8328ը մանչ և 6837ն՝ աղջիկ։ Անոնց 437ին, որոց 303ը մանչ և 134ն աղջիկ, այս տարի վկայական տրուած է։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատելով որ ցկեանս բերդաբդելութեան կամ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած անձերէ՝ ամուսնացածներն ըստ Շերիի չեն կրնար ամուսնաթողութիւն կատարել, որոշած է որ այդ կարգի անձերէ ազքատ եղողներու կանանց ապրուստը տան թաղապետական շրջանակները։

ԿՐԷՏԷԼԷՆ կը գրեն թէ ձէթի իւրաքանչիւր օխան հազիւ 3 ½ ղրշի կը ծախուի, գիտնալով հանդերձ թէ ձիթապտուղի բերքն այս տարի քիչ պիտի ըլլայ։ Ժամանակ մը ի վեր Վենետիկի համար մեծ քանակութեամբ ձէթ կը գնուի։ Մթերանոցները խաղողով լեցուած են. օխան 8էն 10 փարայի և ասոնցմէ հանուած գինիին օխանալ 20 փարայի հրապարակ կը հանուին, սակայն գնորդները հազուագիւտ են։ Զամիչին սպիտակ տեսակի օխան 32 փարայի կը ծախուի և սեւինը 15էն 16 փարայի։ Լաւ տեսակ օճառի իւրաքանչիւր 44 օխան 135 ղրուշ կարժէ։ Գինիներն խմելու վրայ են։ Նուշի օխան 8-9 ղրուշի կը ծախուի։

Դանտիի մէջ ոգելից ըմպելեաց համար երկու գործարաններ կան և օճառի համար՝ 40։

ԿԷՄԼԻԷՐԻԿԷՆ կը գրեն թէ Տիր Դայա և Գաթըրլի անտառներուն մէջ ծագած հըրդեհին առաջքն առնուած է և թէ այդ հրդեհին հեղինակը՝ Մէհմէտ Ալի՝ ձերբակալուած ու յանձնուած է ձեռնհաս դատարանին։

ՍԷԼԱՆԻԿ—Տէտէ-Աղաճի երկաթուղւոյ շինութիւնն, որ մաս առ մաս կը կատարուի, պիտի աւարտի յառաջիկայ 1895 տարւոյ յուլիսին։

ՄԱՐԱՇԻ նորընտիր կառավարիչ Սպտիւլիէֆկով փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Իսկէնտէրունի ճանրով։

ՏՕՌԹ. ՊԼԱՆՈՆ, որ Արաբկիր կը գտնուի, առողջապահական վարչութենէն հրաման ստացեր է անմիջապէս էրզիրկեան երթալու համար։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Առողջապահական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մարմարայի ծովեզերքէն եկող նաւերուն համար յուլիս 27ին հաստատուած 24 ժամու քարանթինան գործադրելի է նաեւ մինչեւ Պանդըրմա։ Կէմլիչիկի և Մուտանիայի միջեւ գտնուած ծովեզերքին (այս երկու նաւահանգիստներն ալ մէջն ըլլալով) հաղորդակցութիւնները դադրած են առժամապէս։

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ լեզուն բոլոր յոյն վարժարանաց մէջ ուսուցանել տալու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար Ցուցնաց Պատրիարքարանի խառն ժողովն ի նիստ կը գումարուի այսօր։

ՄԷՍԱԺԷՐԻՒ Կոնստանտինէվէր չոգենաւն, որ երէկ պիտի մեկնէր Պոլսոյ նաւահանգիստէն, վաղուան կամ կիրակին յետաձգած է իր մեկնումը, Մարսիլիայէն Կ. Պոլիս եկած ատենը հինգ օր քարանթինա սպասած ըլլալուն պատճառաւ։

ԻՏԱԼԱՑԻ կօրէթի ուսուցչին պաշտօն յանձնուած է իր կառավարութեան կողմէ՝ առեւտրական նոր վարժարաններ հաստատել արեւելից մէջ։ Պ. կօրէթի ի մօտոյ Պէրութ պիտի ուղեւորի։

ԶԱԹԱԼՃԱ գաւառին անտառաց քննիչի օգնական կարգուած է Աատուր էֆէնտի։

ՎԱՆԱՑ նահանգին Մէարիֆի տնօրէն կարգուած է Ճէլալ պէյ, տնօրէն քաղաքային երկրորդական վարժարանին Տիարպէքիրի։

ԳԱՐԱՍԻի Պայրամիչ գիւղախումբին մօտ գտնուած փայտաբարի (լէյնէրի) հանքին շահագործումը աճուրդի պիտի դրուի։

ԷՐԶԲՈՒՄԻ նահանգին տիպար-արտերը պիտի ընդարձակուին նոր գետիններ գրնուելով։ Անոնց վրայ հարկ եղած չէնքերը պիտի կառուցուին։

ՈՒՇԱԳԻ հրկիզելոյ ի նպաստ Մաղնիսայէն 1500 օխա ցորեն գրկուած է, Բուլայէն 600 օխա և Էշմէէն 224 քիլէ։

Մինչեւ հիմա 160 վրաններ գրկուած են հոն, սակայն Պրուսայի կուսակալութիւնը գրած է Սպարապետի Դրան թէ առնուազն հազար վրաններու պէտք կայ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Քօսթի, Թանաշ, Բաւլի, Աբօսթօլ, Իլիա, Արիսթիտի և Վանկէլ անուն անձերն, որք ամբաստանուած էին թէ Դարթալի մէջ Բէրնիքա անուն կինը խեղդամահ ըրած են անոր դրամը գողնալու համար։ Ասոնցմէ Քօսթի, Թանաշ ու Բաւլի, որոց համար հաստատուած է թէ այդ կինը խեղդամահ ըրած են, մահուան դատապարտուեցան։ Աբօսթօլ, Իլիա և Արիսթիտի, որք ոճրէն գործուած պահուն կնոջ գոյքերը գողցած էին, մէկ մէկ տարուան բանտարկութեան. իսկ Վանկէլ անպարտ արձակուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. անձնական Գանձուն ածուխ մատակարարող Պ. Եանի Մավրիտի ի Խավեար Խան ունեցած սենեկին մէջ դրամարկղը խորտակուած էր։ Ոստիկանութիւնն իբրեւ կասկածելի ձերբակալած է նոյն խանի պահպանիչներն Սրվադցի Նշան, Մարգար, Երանոս, Սահակ, Արթին ու Սիմոն անուն անձերն որք դատական պաշտօնէից կողմէ հարցաքննութեան ենթարկուած են։

ՈՃԻՐ.—Պալաթու կողմը Տավիտ անուն հրեայ գործաւոր մը սպանուած գըտնուեցաւ տան մը ստորերկրեայ մէկ մասին մէջ, որ կը բնակէր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւնքը կատարելով տեսաւ թէ Տավիտ մէկ քանի տեղերէն վիրաւորուած է, հետեւաբար քննութեան ձեռնարկեց ոճրին հեղինակը երեւան հանելու համար։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՐՈՒԸ

Պ. Ճիւլիէթի նոր խումբ մը կազմած է աչնան եղանակին համար, ի Բերա, Սիրէ տ'Այէպ։ Առաջին ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ վաղը գիշեր (շաբաթ), ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժին արկածելոց։

Կիրակի, ցիրեկեայ ներկայացում։ Կիրակի գիշեր պիտի սկսի իր սովորական ներկայացմանց շարքը։

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Քօնքօրտիայի իտալական խումբն այս գիշեր նորէն պիտի ներկայացնէ Բաւլէ-աֆա Ռիֆ-Ռիֆէտոնա։ Կիրակի գիշեր Պօֆալէօ և Կանա Վիա։ Երկուշաբթի գիշեր ներկայացում չի կայ ի Բերա, վանդի իտալական խումբն հրաւիրուած է նոյն գիշերը ներկայացում մը տալ ի Թարապիա, Սըմմըր Բալամ օթէլին մէջ։

* * *

Առաջիկայ կիրակի գիշեր հրաժարութիւնը պիտի կատարուին Թէֆիկ-Պաշրի պարտէզին մէջ և Պ. Սավասթայի խումբն երաժշտական լաւագոյն հատուածներ պիտի նուագէ։ Այս ցայգահանդէս կազմակերպուած է ի նպաստ պարտէզի կառուցներուն։

* * *

Վաղը գիշեր, Նշան-Թաշըի Օրօրա Թատրոնին մէջ Հասան էֆէնտիի օսմ. թատերախումբը պիտի ներկայացնէ ԲէնՊի ԳԸԶ և քանի մը կատակերգութիւններ՝ ի նպաստ խումբին տոմսավաճառ Ալիքսան էֆէնտիի։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանր. Պարտուց կեդրոնական վարչութեան մէջ երկու պաշտօններու համար կատարուած մրցման հետեւանօք, այն ընտրելիներն որոց ձեռագիրներն 3 և 11 թիւերը կը կրեն, վերջնապէս ամենէն կարդոները ճանչցուած ըլլալով, կը հրաւիրուին անմիջապէս ներկայանալ կեդրոնական վարչութեան, ի Պոլիս։

Պստի անտի

ՄԱՀ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷԼՄՀՈԼՑԻ

Պերլինէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հռչակաւոր բնախօս և բնագէտ Հէլմհոլց մեռեր է եօթանասուն երեք տարեկան։ Երկու ամիս առաջ առաջին կաթուած մը ունեցած էր. երկրորդին մեռեր է։

Հէլմհոլց-Լուի-Ֆէրտինանտ Հէլմհոլց 1821ին ծնած էր Բոցտամի մէջ։ Իր ասպարէզին առաջին մասը անցուց բնախօսական ուսումնասիրութիւններով, բժշկութեամբ, և յետոյ ուսուցչութեամբ։ Ցաջորդաբար բժիշկ Պերլինի աղքատաբնակաց հիւանդանոցին, գինուորական բժիշկ ի Բոցտամ, մարգկաբանութեան ուսուցիչ Պերլինի Գիւղատնտեսից վարժարանին մէջ, բնախօսութեան ուսուցիչ Քէնիկսպէրկի, Պոնի և Հայտելպէրկի համալսարաններուն մէջ, Հէլմհոլց 1871ին բնախօսութեան կարգուեցաւ Պերլինի համալսարանին։ 1888ին հրաւ անկից Շառլոթենպուրկի կայսերական Կաճառին տնօրէնութիւնը ստանձնելու համար։

Բնագիտական երեւոյթներու և գաղայարանական գործարաններու բնախօսութեան երկու գիտութեանց հաւասարապէս խորհմուտ, Հէլմհոլց ընդարձակ գիտութիւններ ըրաւ որք մինչեւ այն ատեն անկատար էին, և որք ճշմարիտ գիտերու կարեւորութիւն ստացան՝ մանաւանդ լսողական ու տեսողական զգայարանքներու մասը։

Հէլմհոլց ամենէն աւելի զրաղեցաւ զգայական տպաւորութիւններու բնախօսութեանց պայմաններով և այս ճիւղին մէջ, որ մինչեւ իր ատենը չէր փնտռուած, ճշմարիտ ստեղծիչ մը եղաւ։ Նախ ուսումնասիրեց լոյսի ազդեցութիւնները աչքի ցանցենիին վրայ և հայելի մը հնարեց որ փիրանորդից ակնարաբուժական գիտութիւնը. յետոյ շահեկան գիտութիւններ հրատարակեց ուժի պահպանման վրայ. վերջապէս, իր Տեսողութեան զգայնի պատասխանին մէջ դրաւ խուզարկութիւնները և գիտերու երկար շարքը որք ամեն բնական գիտութեանց վրայ ազդեցին։ Ուրիշ նշանաւոր հետինակութիւններ ալ ունի։

ԱԶԳ ՕՍՄ ԾԽԱԼՈՏԻ ԲԼԺԻՒՆ

Օգոստոս 17/29ին գումարուած բաժնետերաց ընդհանուր ժողովը իւրաքանչիւր բաժնեմասնորդի համար 20.50 ֆրանք շահաբաժին որոշեց 1893-94ի տարեշրջանին համար։

12 ֆրանքի թերհատիւ մը վճարուած ըլլալով անցեալ մարտ 10/22ին, մնացեալ գումարը 8.50 ֆրանք պիտի վճարուի յառաջիկայ սեպտ. 1/13ին սկսեալ, մինչ 10 կտրոնին փոխարէն։

Վճարումի տեղի պիտի ունենայ

Ի Փարիզ Օսմ. կայս.
Պանքան ի գին 8,50 ֆրանքի

Ի Լոնտոն Օսմ. կայս.
Պանքան ի գին 6 8/10 շիլինի

Ի Պոլիս Օսմ. կայս.
Պանքան ի գին 37,40 ոսկեդրմ.

Ի Վիէննա Քրէտիտ
Անշտալտ ի գին 8,50 ֆրանքի

Պերլին Պ. Պլայխրոտէրէն ի գին 8,50 ֆրանքի

Այս վճարումներուն համար պէտք եղած պողտքրտները բաժնետերաց տրամադրութեան տակ դրուած են յիշեալ դրամատանց մէջ։

Միւս կողմէ կը ծանուցուի հիմնադրի բաժին ունեցողներուն թէ ամեն մէկ հազարերորդ բաժնին ինկած գումարն է 93-94 տարեշրջանին համար, 10 54.499/1000 օսմ. ոսկի, և թէ յառաջիկայ սեպտ. 1/13ին սկսեալ պիտի վճարուի կեդրոնական մասուէկէն ի Կ. Պոլիս, ծ.րդ տարեշրջանին կտրոններուն փոխարէն (թիւ 10)։ 3—12

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, Բանկալթի

Հաստատեալ 1857ին

Վարժարանիս 38րդ շրջանը սկսաւ սեպտեմբեր 1/13ին։

Վարժարանիս նպատակն է աշակերտաց բարոյական, գիտական, տնհսային բարձր կրթութիւն մը տալ։ Գերմանական realschuleի ծրագրին ընդունուած է իբր առանցք, որ նորանոր փոփոխութիւններով և կարեւոր յաւելուածներով՝ արդի ժամանակիս և քաղաքիս յարմարագոյն ծրագիրներէն մին եղած է այսօր։

Վարժարանս 2 շրջան ունի։ Առաջինը կը տեւէ 1—4րդ տարի, և յորում ուսմունք կ'ուսանողին բան մեծի մասին հայերէն լեզուաւ, իսկ երկրորդը՝ 4—8րդ տարի կը տեւէ և գիտութիւնք կը դասախօսուին գաղղերէն և գերմաներէն լեզուներով։

Վարժարանիս ուսուցիչք (le corps enseignant) են Վիեննական Մխիթարեանք։ Բայց կը պաշտօնավարեն նաեւ արտաքին վկայեալ ուսուցիչներ, որոնց թիւն բան պարագային կիրառութեամբ. 37րդ շրջանն ունէր 9 արտաքին ուսուցիչ։

Վարժարանի մէջ եւ հանգստեան ժամանակ գաղղերէն լեզուի գործնական մասին (pratique) կը հսկեն գաղղիացի հսկողք։

Վարժարանիս ընդարձակ պարտէզն, հովասուն ու բարձրակայեալ գիրքն մեծապէս կը նպաստեն մանկանց մարմնաւոր առողջութեան։

Վարժարանս աշակերտիլ փափաքողք կրնան հոն դիմել ամէն օր ժամը 9-12 և 2-4 (Ը. Ե.)։

Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութեանց համար խնդրել դիպրոցական ծրագրէն և կամ անձամբ կամ խնամակալաց ձեռքը դիմել առ

Վարիչ-Ռեկտոր Վարժարանի

69 8—10

Հրատարակուեցաւ Բիւզանդ Մ. Պօղոսեանի աշխարհագրական ընդարձակ բերականութեան ՏՈՒՐՔԱՆ ԸՆԹԱՑԵՒ. կը վաճառուի ի գին 2 դրուշ, գ'ուն ի կեղր. գրատուն, Զաքմաքճիլար, թիւ 59։ 115 1—3

ՄԱՅՐՔ ֆիզիքական տեսակէտով. հեղինակ Բրոֆ. Հէրման Գինդէ. Թարգմ. Գ. Կ. Նազիկեան. տպագրութիւն Ե. Մատենադարանի, էջ 110, գին 3 դրուշ։ 116 1—3

ԲԱՌԴԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԴԱՂԴԻԵՐԷՆ

ԵՂԻՍ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

կը պարունակէ 25,000 բառք և օրէնք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Ա. էնուն համար օգտակար և գիրքերի բառգիրք մը. քառգոնէ կարմ 15, փառակալմ 17½ և կարկեալմ 20 ղրշ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։ Միայն կեդրոնատեղին է Զ. Թարսոնեան Պահէք-Փաքու թիւ 4, ուր ղրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ՄԻԹՊՈՒԱՀԸ ԼԻՍԱՆԸ ՕՍՄԱՆԻ

ԲԱՆԱԼԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵՑՈՒԻ

ԴԻՄԸ ՊՈՂՈՍ ԷՖԷՆԴԻ ԳԱԼԲԱՃԵԱՆԻ

Ուսուցիչ օսմանեան լեզուի

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս գիրքը Թուրք. Արաբ. և Պարսկ. լեզուաց ընտիր քերականութիւն մ'է, մեթոտաւոր և ամփոփ կերպով յօրինուած, կանոններն հայերէն բացատրուած՝ ճոխ օրինակներով և հրահանգներով, այնպէս որ ուսանող թէ ուսուցիչ հաւասարապէս կրնան օգտիլ։ Իւր այս յատկութեանց համար կարող անձերէ գնահատուած է և Ուսումն. Խորհուրդէն ալ նախապատուութիւն ստացած։ Դասագիրքը յատկացեալ է գպրոցաց Ա. և Բ. կարգերու համար և գինն ալ կազմեալ 4 ղրշ. ամէն ուսանողի մատչելի ըլլալու համար։ Մեծաքանակ գնողաց և գպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ. կեդրոնատեղին է Զ. Թարսոնեան գրատունը, Պոլիս Պահէք-Դարու թիւ 4, ուր կը գտնուին նաեւ մեծաքանակ գաղղ. դասագրքեր, վէպեր, այլ և այլ գներով ու զբաղրոցական պիտոյք։ Ապահովի յանձնարարութիւն չկատարուիր։ 70 9—25

ՕԳՈՒՏ ՄՕԼԻՒԻ ՉԿ Ն ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սդդ. և Պօսա.,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սդդի Աշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց թուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս ոչ թէ այս հանդ. և լայնդ պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու։ Մնամ ձեզմէ իրաւունքի և գովանաբարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՒ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

2/14 Սեպտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթադր Անուանական Դիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեղթաց	Թուական	Ընթացիկ Դիներ Դոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,133,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	64 20	64 30
» 10,241,043	100		1	» » B		— —	42 10
» 30,332,311	100		1	» » C		— —	31 —
» 43,963,396	100		1	» » D		28 35	28 34
Ֆր. 793,000,000	400		—	Բուլղարիի երկաթուղի	1870	133 —	133 25
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	99 —	99 —
Ֆր. 185,631,180	500		5	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
	դրամով արտաքս	նոր մուտք					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1369	8 25	8 30
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսթանդինոպլ	1872	3 —	4 02
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 32
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթուղթ. Լաւբիւմիր Հանքին	1873	39 —	39 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1839	300 —	300 —
» 30,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	412 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Ֆր. 709,506	500	500	5	Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6 90	6 95
Ֆր. 100,000,000	500	200		(Պարտաթուղթ		520 —	520 —
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Ռէժի	1833	— —	20 04
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Միկրէթ	1892	— —	1 30
Ֆր. 20,000,000	500	500		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	7 27½	7 25
				Ջրի Ընդերքութիւն, Տէրրոս	1832	— —	365 —

ՄԹԼԱՆՑ (Բրիտ) ՕՐ ՎՐԱՅ	Ս. Ո.	Զրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	—
1 ամսուան համար	5	50
1 օրուան համար	1	20
Ոսքրոք	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիպ)	—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՌԱԳԻՐՈՅ		
Լոն տոն 3 ամիս Զրշ.	109	18/16
Փարիզ » Ֆր.	22	95
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՄԹԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	75
1 ամսուան համար »	5	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	13
20 Ֆրանքնոց	87	24
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Բրիտիշ	51	15
Ռուպլի Ոսկեդրամ	8	39
Մէճիտիէ	108	—
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիէ	98	20
Տոկոս Դալամիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 13 Սեպտ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	29	—
D (Բացուած »	26	20
D (Գոցուած »	26	35Դ.Գ.
Բուլղարի երկաթուղի »	133	37
Բրիտիշ »	182	50Դ.Գ.
Մաքսային Պարտաթուղթք »	509	37
սմանիէ »	455	Դ.Գ.
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	456	25Դ.Գ.
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	672	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	104	60
» » 3½% »	109	27
» Իտալական »	83	72
Քրէտի Լիոնէ »	771	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	931	25
Քոնսթանդինոպ. տ'Էսքոնտ »	541	25
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2960	—
Եգիպտական Միացեալ »	526	25
Ձէք Լոնտոնի վրայ »	25	195
ՎԻԵՆՆԱ 13 Սեպտ.		
Բուլղարի երկաթուղի Ֆիորին	68	60
Օսմ. Ռէժի »	222	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	40
« Փարիզի » »	49	22

ԼՈՆՏՈՆ 13 Սեպտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	42	25
» » C »	28	75
D (Բացուած »	25	87
D (Գոցուած »	26	06
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)	98	87
Փոխառ. 1894 (Ընշխ. եզպ. Հարկով)	104	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	75
Այտրնի երկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	37
Առանձնաշնորհեալ »	— —	— —
Անգլ. Քոնսոլիտ »	102	31
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	50
» » 4% »	35	50
Գուլկար. Փոխառ. 6% »	86	50
» » Նոր 6% »	101	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	300
ՊԵՐԼԻՆ 13 Սեպտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	20
Բուլղարի երկաթուղի »	112	60
Անատոլուի երկաթ. 1/4 Պրկդ. »	93	39
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	335
» Փարիզի » 2 ամիս	80	70
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	60	18

ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԷՆԷԴԻԿ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ԳՈՂԳԹԷՆ

Բացման օրն է Սեպտեմբեր 5/17։ Նորանուռ աշակերտներ ։ համար, մնորդ կամ խնամակալք կրնան բանակցել դիւրաւի ամբ. և երշաքի ։ ուրբաթ օրերը, Մխիթարեանց գ ասնարը, ի Սիրկ ոս խան. ։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար 55,000,000 ֆրք.
1893ի հասոյթը 20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Զալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Մ. Ժ. ՌԷԲԼԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ է 1782ին յամին

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձեռնուց համար։

53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լրագրոյ իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձեռասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եկերան
Զալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Առաքիրը չահանէ մուսլեէնաթը իշուն միւպայիա օլունաճաղը էվվէլճէ իրան գրլընան 150,000 քիլէ պուղտայրն պէհէր ճէտիտ քիլէսի 39½ ղրշ. տա թանիպի էօհտէսինտէ գայարտք իհայէսի իճրա գրլընմրշ վէ խլուլրն Յիւնճիւ ճումա իրթէսի կիւնիւ ագշամ սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 թէնգիլաթ մուգու պուլուր իսէ գապուլը մուգարրէր պուլունմուշ օյմագ իլէ օյ վէհճէ թէնգիլաթ իճրասը իլէ իթայա թանիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 74 1—2

Աւստրիայեանքն քիրլի գըրգըմ եաբաղասընտան թամմուքահհար 1ինճի ինճէ եաբաղը գըեէյի ճէտիտ 20,000 պէհէր գըեէյի ճէտիտի 28½ ղրշ. Աւստրիայեանքն քիրլի գըրգըմ եաբաղէսընտան թամմուքահհար Յիւնճի ինճէ եաբաղը գըեէյի ճէտիտ 15,000 պէհէր գըեէյի ճէտիտի 23½ ղրշ., Աւստրիայեանքն քիրլի գըրգըմ եաբաղասընտան թամմուքահհար Յիւնճի ինճէ եաբաղը գըեէյի ճէտիտ 10,000, պէհէր ճէտիտի 20½ ղրշ.։ Ինկիլթէրրանքն 1ինճի Զիւնճի Յիւնճիւ իլէ մախլութ թամմուքահհար ինճէ եաբաղը գըեէյի ճէտիտ 10,000, պէհէր գըեէյի ճէտիտի 25½ ղրշ.։ Տօպրըճանքն քիրլի եիւզ եաբաղը գըեէյի ճէտիտ 20,000, պէհէր գըեէյի ճէտիտի 7 ղրշ., Ինկիլիգին մավի էլիգարինաճին գըեէյի ճէտիտ 15,000 պէհէր գըեէյի ճէտիտի 13 ղրշ.։

Ճէս վէ Բրմիտ ֆապրիգայը հիմայունլարը իշուն միւպայիա օլունմագ իւզրէ մէվզրի միւնագասայա գօնուլան պայատէ մուրագգամ 6 գայէմ էլիգարին ֆիյմաթը մուրագգամլարը իլէ թալիպլերի էօհտէլէրինտէ օլուգ խլուլը բու մինին 7ինճի չարշանպին կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իհրա մէզքիր կիւնտէ գարարը գամ իլերի վիրիլէճէկինտէն իթասրնա վէ իրթէսի կիւնիւ. 100տէ թէնգիլինէ թալիպ օլանլարրն մագամը ալի Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումի տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 73 2—3

Երեք աստղով չիրը 30 դրուշ, — երեք աստղով ½ չիրը 15 դրուշ։ Երկու աստղով չիրը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով չիրը 12։ Մասնիֆա և պէյ-ղօղի չիրը 12 դրուշ։

ՏԻՐ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԳԼՈ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ, ԱՍԻԱՆԱԿԱՆ — Հաստատեալ 1852
ՊԱԼԱՏ-ԳՈՏՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մանաւանդ ստանց քաշուելու լինարի արհեստական ոսկեաներ յատրաստելու, ալկ անգամն ամենատարբի ցաւած ակռաներեր, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը գարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ պատերն և կը քաշեն առանց ցաւ կրելու։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Ա. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ — Ց. ԽԱՉԳՈՒԼԵԱՆ

THE ECONOMICON — ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ — MARQUE DÉPOSÉE

Մասնաւոր իր գործունէութիւն Օսմանեան ամբողջ երկրաց վրայ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովին, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն հրկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմապան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Զինաստանի, Ճաւայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերազանցիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ ժամանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մղուած անկարելի կը մնան։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալուերու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ անտուկներու և թէ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած յատկութիւնն կը բաղխիրէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր պէղուներին, որ է՝—ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԻՏԱՒՈՐ, ԼԱՎ ԵՒ ՀԵՆՈՒ ՀԱՆԷՆ։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բաղում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽԱՉԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պահնէ-Գաղու։ 19

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և ժամանակ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահնէ Գաղու, Մեէյտանճըք սոքաք, Ուիթալ խան։

726

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ » 8,100,000
Ցարեկան հասոյթ » 19,532,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանկութիւններ և ոսոյա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաղու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

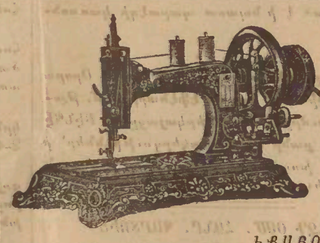

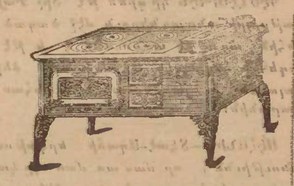

ԷՔՍՊՈՌ ՎԷՐԴԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆԻԱ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱՆ

Մեքենաներու և գերմանական այարէստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Զալաթիա, Բերչէ Խէք Բաղ Թրմաճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի Խալատի Բէժիի)

Արհեստական, երկրագործական ճարտարապետական, նաւային և այլն, և այլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու ամբողջ գործարաններու գետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան ժամ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մեքենք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոշոնցի նիւթերու, գերմանական լինոլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 793

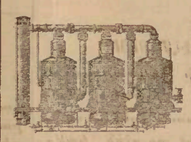

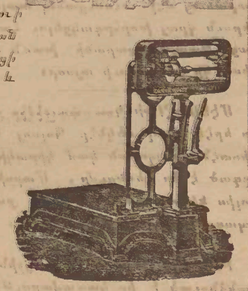

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 29/10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 30/11 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 31/12 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 31/12 Սուրհանդակ դէպի Գորչ-Ափոյ նաւահանգիստները մինչեւ Գաճուն, առաւօտեան ժամը 11ին։
Հշ. 1/13 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 2/14 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱՀ. — Յօդսա. 3/11, երեկշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղղակի Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիեստի, Պիրէոսի, Փաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերու։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՐԻՍ ՇՈՓԵՆԱՒԻ
Ծառայութիւն Ա. Ա. Կ. Պոլսոյ
— Ծոփաքի մէջ —

ԹՈՒԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գլասգոյ	12000	Թրանզիտ	1600	Բալէարներ	3200
Անգլիա	3000	Գլասկէ	5500	Բասէտէր	1700
Աբսէրդ	5500	Կրանմօ	2200	Բրամօ	1500
Էրկո	2300	Ռոզէ	1800	Բրէյ	1000
Արիոզաս	3000	Սրբոյնա	2200	Բրէնդ	2800
Գասսոս	3000	Լիրթ	2000	Լիպպոս	4400
Գրրտոնա	2200	Ջոտսլոտ	3000	Գրենայտ	3200
Գրամվլ	2000	Հինտու	2000	Բոլոյ	3000
Գրիֆֆոն	8800	Ջոսէֆ	1200	Բասէտ	3500
Դէլֆոն	2000	Դրանդ	5000	Ռոզարիո	3500
Դարկոյ	500	Հիլա	2300	Մարէլոս	4000
Դասէր	2100	Բէլոս	2000	Սանտրանկ	8200
Դասրա	1000	Հարլինս	4 00	Սանտօ	2000
Դոմա	700	Ջոլնս	2200	Սիրիս	2000
Զիրալ	5000	Լէօ	2000	Սարէնտոս	4300
Գլոս	5500	Լիբանոն	4500	Թ. Բիլլսն	3000
Դուլրիտա	3400	Լիվրպուլ	3000	Թրաբոս	1200
Տիզ	500	Մարսէլ	1500	Թալիոս	2800
Տամբոս	2500	Մարէնկ	4300	Օրբանոս	900
Տուլբէն	1800	Մարգիլէն	5500	Ուելպինս	5000
Տրարգ	2100	Մրոզ	2000	Վալարուլեն	5000
Բայնամս	600	Մուրլինս	3100	Ֆէրս	3600
Լլոտրամոս	3000	Ֆէրս	2000	Զէպրա	1000
Հիլբրոս	3200	Սրբոյնա	3000	Տրֆիսրեն	100
Յանս	2600	Սէնլիս	5000	Ֆրանս	200
Նորրոկ	800	Սրբոյնս	4500	Զրոս	100
Նիտս	700	Սրբոյ	2000	Մարքիս	100
		Լիսիրդն Մօնարք	8000		
		Բիլլիրդն Մօնարք	8000		
		Լիսիրդն Մօնարք	8100		

Ծանոթ. Հոգեկանը, նաւապետ Ուոթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասաւ։ Գ. Հոգեկանը, նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 2ին և 16ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ծայայուի։

Դիմել առ Ֆ. ՀիլՏ եՒ Ռիզ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Ռիւսիւք Մուլէք
39 խան, Զալաթիա

Ուրուանաեր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀԱՏԻՐԻՒԹԻՒՆ ԱՐԻՒՆՔԷ ԼՐԱԳՐՈՒ

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԷԼԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕԼՈՒՏ ԻՒՂ
Լիովին ոչ ըստ Ի սպասի
Գարմանալի ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ԲՕՌԻՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մարդու մկան համար իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, իրաֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաղութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է. ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է. ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Ի վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԵՆՐԻ ԵՒ ՀԱՒԻՐԼ